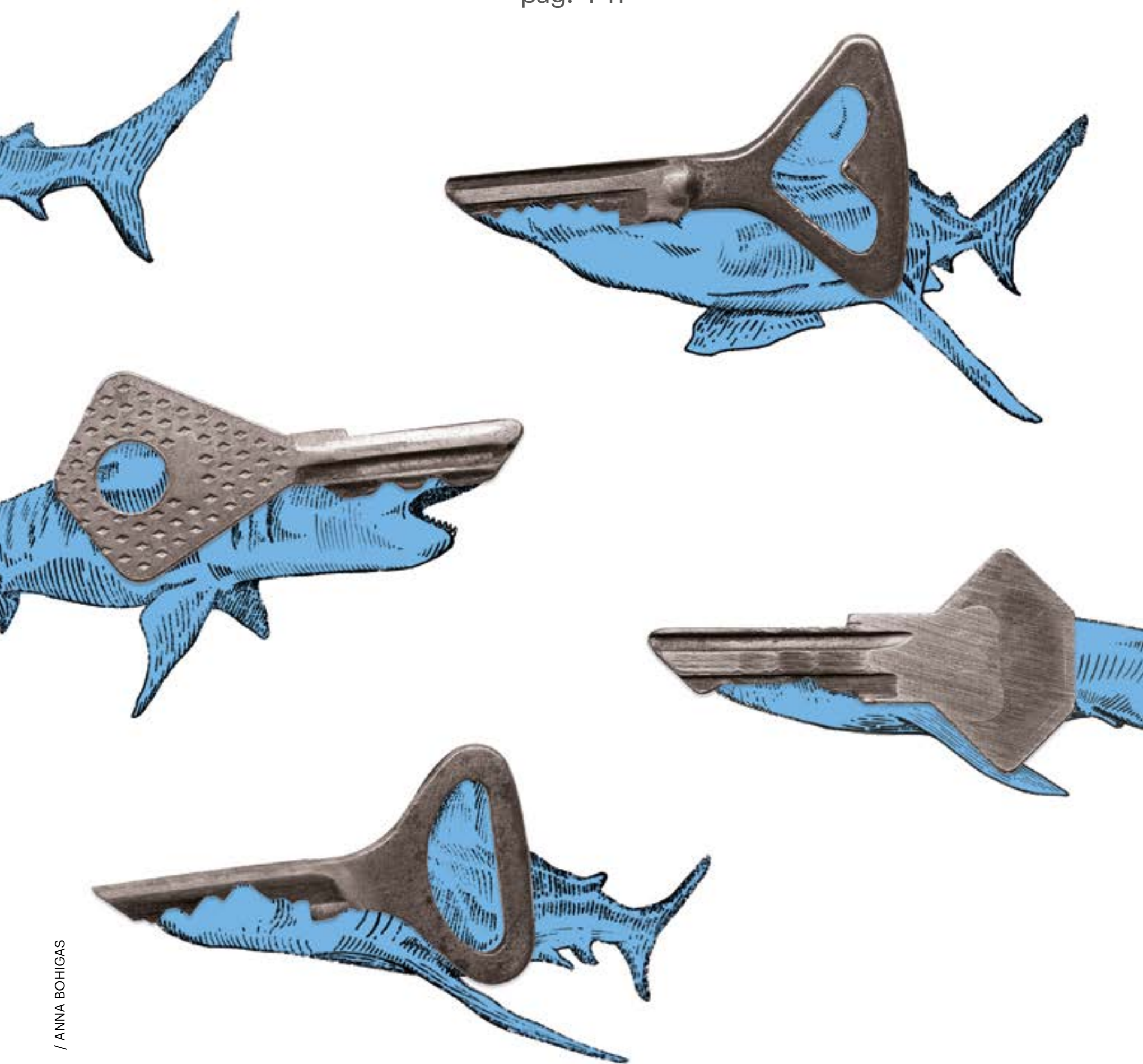
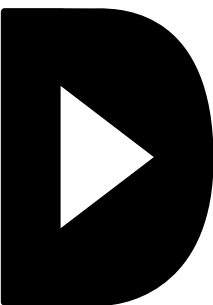


Depredació immobiliària

Les socimis, uns vehicles d'inversió dedicats al lloguer d'immobles, acumulen milers de propietats i gaudeixen de beneficis fiscals
pàg. 4-11





Directa
periodisme cooperatiu per
la transformació social

EDITA
La Directa SCCL
C. Riego, 37, baixos esquerra
08014 Barcelona
Tel: 935 270 982
Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat
www.directa.cat
DIPÒSIT LEGAL: B 16982-2016



Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric
La Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió

- QUI SOM?**
A fons
Grup d'investigació
Miralls
Gemma Garcia
Cruïlla
Vicent Almela, Guille Larios
Impressions
Isabel Benítez, Àlex Romaguera
Roda el món
Oriol Andrés, Roger Suso i Joan Mas
Expressions
Misaël Alerm, Àlex Romaguera,
Daniel Bastús
La indirecta
Àlex Romaguera, Mariana Cantero
Coordinació web
Eloi Latorre, David Bou, Gemma Garcia, Maties Lorente
Audiovisuals
Sònia Calvó, Estel·la Marcos
Fotografia
Víctor Serri
Il·lustració
Ricardo Hermida, Lluís Ràfols
Correcció
Èlia Olivan
Edició
Jesús Rodríguez
Projecte gràfic
Lola Fernández, Gerard Casadevall, Diego Muñoz i Pau Fabregat
Disseny gràfic i compaginació
Pau Fabregat
Administració i subscripcions
Ester Mora
Difusió
Estel·la Marcos
Publicitat i distribució
Paula Rodríguez
Gestió web
Nodo50

NUCLIS TERRITORIALS I MITJANS COL-LABORADORS:
Berguedà, Bages i Solsonès ('L'Apunt'); Gironès, la Selva, Pla de l'Estany i Baix Empordà ('L'Ariet'); Alt Empordà ('La Fissura'); Osona ('El Setembre'); Maresme; Baix Llobregat ('La Riuada' i 'Infobaix'); Alt Penedès, Baix Penedès, Anoia i Garraf ('Xarxa Penedès'); Vallès Oriental; Vallès Occidental; Barcelonès ('La Intervia'); El Camp; Terres de Ponent; Castelló; València; Palma; Eivissa; Menorca; Perpinyà i Terres de l'Ebre

CONTACTES:
General directa@directa.cat
Redacció redaccio@directa.cat
Subscripcions subscripcions@directa.cat
Publicitat publicitat@directa.cat
Distribució distribucio@directa.cat

PORTADA: ANNA BOHIGAS

SUMARI

A FONS

4-11



El negoci de les socimis
Les societats patrimonials destinades al lloguer emergeixen amb força. Són una nova via de diner fàcil per a les grans fortunes i els fons d'inversió. Blackstone i Merlin són dos dels noms que lideren el mercat. Les llogateres denuncien un cúmul de problemàtiques associades a aquest nou model d'arrendatari.

MIRALLS

12-15



Entrevista a Maria Rovira Duran
La pagesa i sindicalista ens explica la seva experiència al camp, un món dominat pels homes, a través de les preguntes de Bart Grugeon i Berta Vidal Monés. Amb fotografies de Víctor Serri.

IMPRESSIONS

16-18



La transversalitat de l'antifeixisme
Natxo Parra denuncia l'equiparació de feixisme i antifeixisme.

La població invisible de l'1-O
Anàlisi de Sara Cuentas sobre la participació de persones migrants a la resistència als col·legis electorals.

CRUÏLLA

19-21



Els CDR, la defensa popular
Guille Larios, Vicent Almela i Marc Solanes ens descobreixen les experiències dels Comitès de Defensa del Referèndum –i la República– del Berguedà, Cerdanyola del Vallès, Sabadell i el Baix Montseny.

RODA EL MÓN

22-26



La reforma laboral de Macron
El govern francès aprova per decret la generalització de la precarietat. Article de Joana Voisin Crusat.

El servei militar a Grècia
Joan Mas parla de la mili obligatòria.

Nous lideratges a Palestina
Saverio Leopardi analitza l'acord dels principals partits palestins.

EXPRESSIONS

27-31



Say it Loud
El festival de música i cultura negres arriba a la desena edició. Ens ho explica Júlia Bacardit.

Cabdell i agulles
El relat literari d'Ivet Eroles. Amb il·lustració de Marc Vers.

'I am a hero', l'heroisme violent
Ressenya d'Ignasi Franch.

INDIRECTA

32



Entrevista a Andrés Bódalo
Àlex Romaguera entrevista el sindicalista represaliat del SAT després d'un any i mig a presó, condemnat per agredir un tinent d'alcalde enmig d'una protesta. Bódalo analitza l'estat de les mobilitzacions camperoles a Andalusia.

Més que mil paraules



PEDRO MATA (Fotomovimiento) | A quatre anys de l'homicidi de Juan Andrés Benítez, les veïnes del Raval van decidir fer-li un petit homenatge, guarnint amb espelmes el lloc on va ser mortalment agredit per vuit mossos d'esquadra el 6 d'octubre de 2013.

Comunitat Directacoop

El camí de la pantalla a les bústies

Paula Rodríguez | @pr_zapata1

Enfront d'un món on cada vegada tot és més automàtic i impersonal en la seva producció, podríem dir que la distribució de la DIRECTA és pura artesanía, conservant aquell component manual i proper que tant es valora avui en dia. Surt del forn a Aiguaviva, on hi ha la rotativa que fa onze anys i escaig que posa la tinta al paper i empaqueta els exemplars que recullen el Jackie i la calma amb la Volkswagen granatosa, que ja les ha patit de tots colors. Carrega les 2-700 revistes i cap a Riego, 37, on algunes l'esperem amb l'alegria de qui sap que rebrà un regalet amb olor de nou. Les mateixes cadires de rodes en les quals treballem són el transport que fem servir per entrar-les al local, fent-les lliscar amunt i avall pel passadís de la redacció i alçant en un tres-i-no-res una pila majestuosa que sovint sol ser protagonista d'alguna foto. L'etiquetatge és segurament la part més entretinguda a fer abans de la distribució. Esteu més que convidades a ajudar-nos-

hi. És un moment molt especial, quan les pantalles s'aturen i aprofitem per escoltar les "batalletes" de les més veteranes del col·lectiu o xerrar de qualsevol cosa relacionada amb l'actualitat. A mesura que avança el matí, van quedant plenes les caixes que l'Ester prepara amb tanta cura el dia abans per assegurar-se que arribin a cada llar i punt de venda del territori, i s'acosta el moment de portar-les a Correus. A mig matí arriba el Ru, preparat per distribuir les Directes en moto als punts de venda de Barcelona i recollir a cada establiment els fruits de la collita anterior. Si ens vols donar un cop de mà suggerint-nos punts de venda perquè al teu poble o ciutat encara no hi hem arribat, ens pots escriure a distribucio@directa.cat. Aprofito per explicar que la primera DIRECTA de novembre sortirà dijous dia 2, ja que el dia anterior és festiu. L'última peça de la cadena de distribució ets tu, així que... Bon profit!

Les píndoles | Dades en discòrdia

893

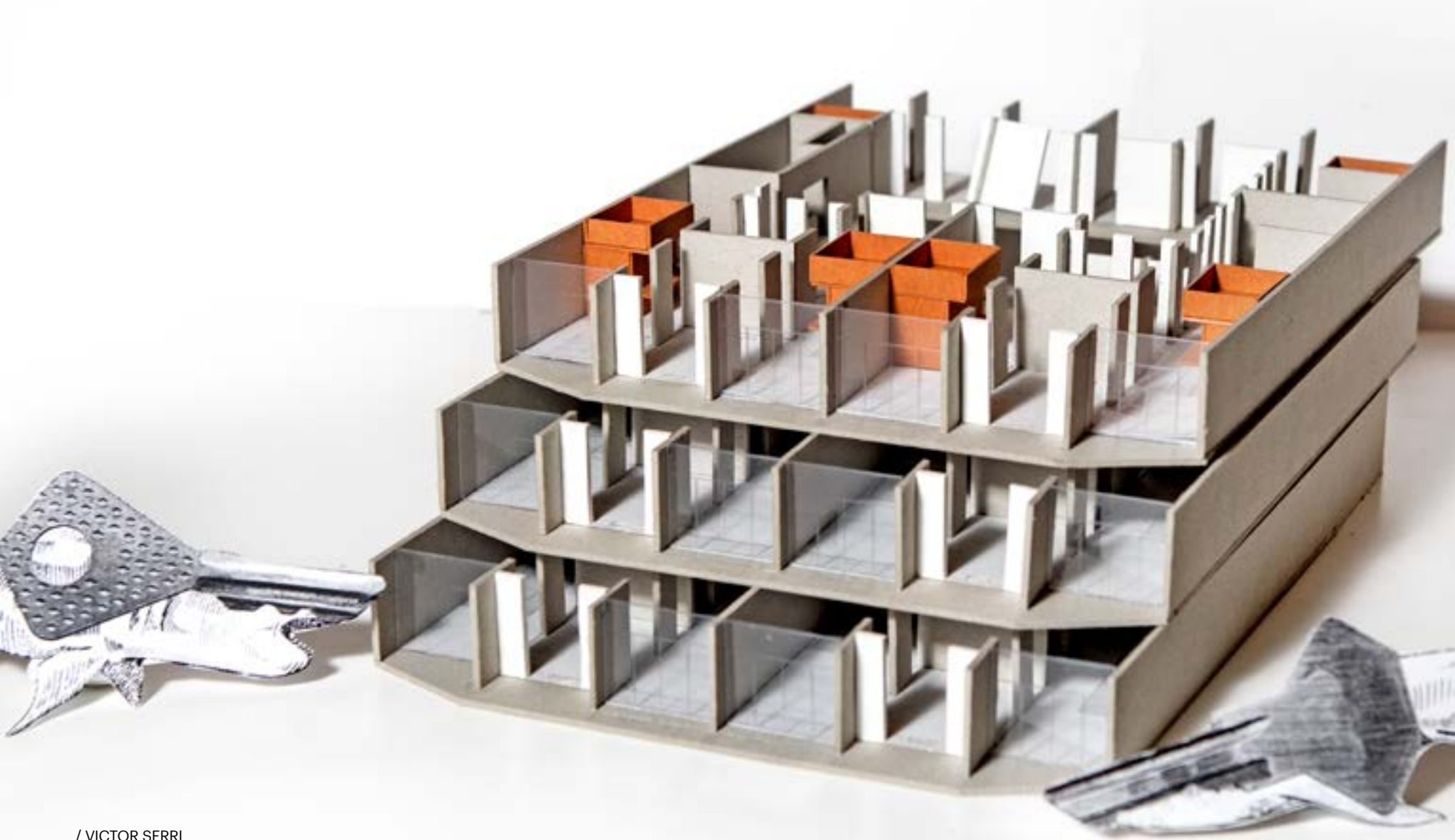
és el nombre de persones ferides l'1-O. El Col·legi de Metges denunciarà els mitjans que ho han qüestionat

10.000

manifestants van assistir a la marxa espanyolista del 12-O. La Guàrdia Urbana va inflar la dada fins a les 65.000 persones

L'espina





/ VICTOR SERRI

“**T**inc incidències al meu habitatge: lampisteria i caldera. Ningú em contesta els correus ni les trucades”. “Vint dies reclamant per una fuga, em deixen el sostre obert de la cuina”. “Arribaré als quatre mesos sense subministraments!!!”. Una llarga llista de reclamacions i queixes dirigides a la plataforma de gestió de lloguers Alquilerers s’acumulen a les xarxes. Darrere de l’eslògan “Els amants del lloguer” i d’una aparent sèrie d’avantatges econòmics, hi ha un tipus de societat d’inversió anomenada *socimi*. Almenys han de dedicar el 80% de la seva cartera al lloguer i, fins fa un parell d’anys, poca gent n’havia sentit a parlar. En aquest cas, movent els fils d’Alquilerers hi ha l’empresa Albirana Properties, que pertany al fons d’inversió nord-americà Blackstone, però la llista amb l’afegitó *socimi* ja supera la quarantena a l’Estat espanyol i està previst que arribi al mig centenar abans que s’acabi l’any.

Colonial, Merlin, Hispania, Axiare i Lar encapçalen la llista que, des de fa un any, s’amplia a un ritme de dues incorporacions per mes i el valor conjunt de les quals frega els 20.000 milions d’euros, segons dades anunciades en una trobada recent a Madrid. Tot i que el ministre d’Hisenda espanyol, Cristóbal Montoro, va descriure-les com un tipus de societat “amb un règim tributari clarament favorable dirigit al lloguer d’immobles”, sorprèn que darrere del cognom *socimi* encara trobem més oficines, pàrquings, centres comercials, hotels i, fins i tot, benzineres, que habitatges. Ara mateix,

de les catorze amb més presència als Països Catalans, principalment a Catalunya, cinc són exclusivament residencials, vuit no residencials i dues mixtes.

Amb la banca darrere i cotitzant a l’Ibex 35 hi ha Merlin Properties, amb més d’un milió de metres quadrats d’oficines i amb la titularitat de diversos centres comercials. El segueix Hispania, que –amb el nord-americà George Soros entre les accionistes– s’ha convertit en la primera propietària d’hotels de l’Estat espanyol. Entre les grans també hi figura Axiare Património, que compta amb una àmplia cartera d’oficines i ha obtingut un benefici net de 114 milions el primer semestre de 2017, i Lar, especialitzada en centres comercials i amb la gestora de fons estatunidenc Pimco entre l’accionariat.

Tentacles a Mèxic i Qatar

Fons d’inversió, grans patrimonis i també la banca són darrere de les socimis. Les entitats bancàries hi troben una via per desfer-se dels immobles que pesen negativament en els seus balanços i que les obliguen a congelar provisions. Fins i tot, tal com va avançar De Guindos, abans que acabi 2017 la Sareb entrarà a cotitzar a través d’una *socimi*, que s’anomenarà Tèmpore Properties.

Algunes empreses les creen i altres s’hi converteixen per incrementar el benefici net i el flux de caixa. És el cas de Colonial –fins al 2006, la immobiliària de La Caixa–, que va assegurar que hauria guanyat cent milions més el 2016 si ja hagués operat com a *socimi*



SOCIMIS: AVANTATGES PER A INVERSORES, PROBLEMES PER A LLOGATERES

Oficines, hotels, centres comercials i habitatges. Són els tipus d'immobles que acumulen les societats d'inversió dedicades al lloguer, que es beneficien d'un règim fiscal favorable

Marc Iglesias | @La_Directa
Gemma Garcia | @gemma_g_fabrega

per gestionar el lloguer d'oficines. La immobiliària-socimi, controlada pel grup Villar Mir, la família mexicana Fernández-González –fundadors de la cervesa Corona–, el fons d'inversió Qatar Investment Authority i el grup andorrà Reig, ja fa ombra a Merlin Properties.

Així mateix, entre l'accionariat de les principals socimis hi ha empreses inversores que resideixen en paradisos fiscals. Dos fons d'inversió –EJF Debt Opportunities Master Fund i Gruss Global Investors Master Fund– formen part de l'accionariat de Merlin Properties i resideixen a les Illes Caiman, així com la firma Monarch Master Funding 2, a Luxemburg. Darrere Axiare hi ha dues empreses –una societat d'inversió de capital variable (sicav)–, que es troben establertes a Luxemburg.

La teranyina de Blackstone

Amb habitatges dispersos per Madrid, Catalunya, Andalusia o el País Valencià, les socimis de Blackstone, ara mateix, configuren un autèntic gegant residencial. Darrere d'Albirana, empresa que va crear el fons el març de 2017, hi ha 5.000 pisos provinents de Catalunya Caixa, que en bona part tenen el seu origen en l'execució de desnonaments. Un d'ells és el que va llogar Bibiana Vidal a Calafell a través de la plataforma Alquilerovers, atreta per les facilitats i els avantatges econòmics que li oferien. A més d'estalviar-se comissions d'agència, el comercial va oferir-li els dos primers mesos sense quota. Va signar el contracte en un bar i va abonar la paga i senyal en mà.

La primera sorpresa, recorda Vidal, va arribar en assabentar-se que no tenien la clau de la porteria. Li van prometre que la rebria l'endemà, però mai no va arribar. A partir d'aquí, la llista de problemes no va parar de créixer: en fer el trasllat, es va trobar la casa inundada per una canonada trencada, no tenia llum ni aigua, el sòcol estava desenganxat, els poms de les portes estaven espatllats, hi havia humitats i un llarg etcètera, denuncia. Al lloguer de 375 euros va haver de sumar pràcticament mil euros entre les altes de l'aigua i la llum i la clau de pas. “Després de sis mesos esperant solucions i rebent evasives, vaig començar a adonar-me que era una estafa i vaig obrir una plataforma d'afectats, per la qual han passat unes 400 persones”, explica. A més d'interposar una demanda, amb una llista de 55 incidències, Bibiana fa un any que va deixar de pagar el lloguer com a mesura de protesta. Assegura que la majoria de problemes persisteixen.

El cas de Blackstone il·lustra com cada vegada la propietat és més lluny de l'immoble: d'una seu a la cinquena avinguda de Nova York al *servicer* Anticipa; d'Anticipa a la socimi Albirana; d'Albirana a les subsocimis Budmac, Lambeo i Treamen; d'aquestes a Alquilerovers, i de la plataforma web a un comercial. Al cap i a la fi, les socimis són instruments d'inversió, i això fa que “el que prevalgui sigui el rendiment inversionista i no la garantia de l'accés a un habitatge digne”, alerta l'economista i membre de la Plataforma per una Fiscalitat Justa »

Entre l'accionariat de les principals socimis hi ha empreses inversores que resideixen en paradisos fiscals

Darrere d'Albirana, societat que va crear Blackstone el març de 2017, hi ha 5.000 pisos de Catalunya Caixa

» Xavier Martínez. Ara mateix, la rendibilitat operativa –és a dir, el guany net sobre la inversió inicial– se situa entre el 4 i el 6%.

A la trobada del saló immobiliari internacional de 2016 a Madrid, la gestora de fons Azora, creadora de la socimi Hispania, insistia que si es compra l'habitatge en bloc és possible adquirir-lo un 20% per sota del preu de mercat. L'estratègia, va descriure, és comprar per millorar, "reposicionar" i vendre tres anys després, un termini d'obligat compliment per a les socimis. "Buy, fix and sell", en terminologia del sector.

Posem un altre exemple de com la distància degrada els drets de l'arrendatària. Tot i que Damaris Ramia va llogar el pis a través d'Alquilovers, el seu contracte està signat amb la socimi de Blackstone Budmac Investments, el maig de 2016. Quan Ramia va voler contactar amb el comercial que els havia atès perquè tenien una gran humitat a la paret del dormitori, el seu telèfon estava fora de servei. No en quedava ni rastre. Des del novembre de 2016 estan intentant que Budmac arregli la humitat, però els donen llargues i atribueixen la responsabilitat a la comunitat de veïnes. "Sóc asmàtica i hem hagut de canviar d'habitació", lamenta Ramia. A més, els arriben cartes de deutes amb la comunitat de l'anterior inquilí, que va ser desnonat, i les rajoles del terra ballen. Fa mesos que persegueixen la propietat per arreglar-ho i no hi ha manera.

Lucas González, de València, ha tingut més sort. Quan va donar d'alta els subministraments només li funcionava la llum a la cuina, i la placa del forn i la vitroceràmica transmetien descàrregues elèctriques. Després de més de dues setmanes, ha aconseguit que li arreglessin la llum: "els tècnics que van venir em van assegurar que tots els pisos d'Alquilovers estaven igual". En canvi, des del *servicer* de Blackstone, Anticipa, asseguren a la DIRECTA que "tenen un protocol perfectament definit per fer-se càrrec i gestionar tot el que l'inquilí comunicui a través del Servei d'Atenció al Client".

Fer negoci amb l'habitatge social

En la seva estratègia per convertir-se en el líder d'actius residencials destinat a lloguer, Blackstone també ha allargat un tentacle cap a l'habitatge protegit. A través de la seva primera socimi, Fidere, va adquirir 1.860 pisos de l'Empresa Municipal de l'Habitatge i el Sòl de Madrid (EMVS per les sigles en castellà) el 2013, una operació que l'actual Ajuntament de Madrid vol anul·lar. Sobre terreny, la investigadora mallorquina Sònia Vives va comprovar com havien pujat les quotes de lloguer sense previ avís i va detectar pràctiques de *mobbing* a algunes veïnes perquè marxessin.

No és l'única socimi amb habitatge social. A Barcelona, el 2014, a través de la Fundació Pisos Lloguer del Consell Comarcal del Barcelonès es va cedir el dret de superfície de quatre edificis –298 pisos protegits– a la socimi Colón Viviendas d'Azora per 11,4 milions d'euros. Tot i que el lloguer és intocable, des del primer moment el veïnat ha denunciat "estratègies" per apujar-los la mensualitat. Elvira Juncosa, que des de 2009 viu en un dels blocs a la Sagrera, denuncia que els nous contractes van comportar despeses per a les inquilines i que Colón ha intentat introduir-hi "clàusules abusives", com despeses de manteniment o obligatorietat de pòlissa.

Llogateres que fan nosa

Paral·lelament a la irrupció dels nous gegants del sector, els darrers anys també han proliferat socimis residencials més petites que es dediquen a la compra d'edificis sencers –amb inquilines o sense– amb l'objectiu, sobretot, de convertir-los en pisos de luxe. És el cas, per exemple, de les socimis creades per l'empresa dedicada a la gestió de patrimonis BMB Investment Management, amb productes específics per als mercats de Berlín, Barcelona i Madrid. Al seu web corporatiu, BMB promet a les inversores institucionals i privades "substancials possibilitats de rendibilitat", alhora que els ofereix un servei de "gestió activa" dels edificis. A Barcelona, "aprofitant la caiguda de preus del mercat immobiliari", van crear dues socimis, Optimum RE Spain i Optimum III, que, des de 2015, han adquirit una vintena d'edificis.

Natàlia Menén és l'última llogatera que queda a l'edifici del carrer Princesa, 19, de Barcelona, comprat per Optimum l'estiu de 2016. La seva família hi ha viscut des de 1940, primer amb un contracte de renda antiga que va passar de la seva àvia al seu pare i, després, amb un nou contracte al seu nom signat amb l'antiga propietat, que finalitza el 2019. Des que Optimum va comprar l'edifici, fa poc més d'un any, Menén ha vist com, una per una, anaven desapareixent la resta de llogateres que quedaven a la finca. A mitjans del passat mes de març, aprofitant que el banc va retornar un rebut per falta de fons, Optimum va presentar una demanda sol·licitant el seu desnonament per falta de pa- »

Una arrendada a través d'Alquilovers diu que li arriben cartes de deutes amb la comunitat de l'anterior inquilí

Des de pisos de lloguer del Consell Comarcal del Barcelonès denuncien l'intent d'introduir "clàusules abusives"



Natàlia Menén és l'última llogatera del carrer Princesa, 19, de Barcelona / VÍCTOR SERRI

BLACKSTONE, EL PROPIETARI IMMOBILIARI MÉS GRAN DE L'ESTAT



Seu central de Blackstone a Nova York / EDU BAYER

Melissa Garcia | @mgllamar

És l'empresa de capital risc més gran del món. Blackstone va anunciar a finals de març que la seva filial Anticipa volia convertir-se en la propietària d'habitatges de lloguer més gran de l'Estat espanyol, amb l'objectiu d'arribar a llogar 17.000 unitats a finals d'any. La seva estratègia per a aconseguir-ho és unir totes les seves propietats residencials en diverses socimis que estan cotitzant o cotitzaran al Mercat Borsari Alternatiu (MAB) espanyol.

Tot i estar a punt de convertir-se en la major immobiliària a l'Estat espanyol, amb el control almenys de 100.000 actius immobiliaris a través de desenes de societats, Blackstone fa tot just quatre anys que opera en aquest territori. Va entrar-hi el 2013 gràcies a Magic Real Estate, amb la famosa compra de 1.860 unitats d'habitatges de protecció oficial (HPO) de lloguer de l'Empresa Municipal de l'Habitatge i el Sòl de Madrid (EMVS) per 128.500.000 euros. El negoci ha estat rodó per la revalorització dels preus dels pisos i per la pujada dramàtica de lloguers que han exigint a les inquilines en els últims anys. Finalment, moltes arrendatàries han estat expulsades. Per gestionar aquest habitatge, el 2015 Blackstone va fundar Fidere, una de les

primeres socimis residencials de l'Estat espanyol, agrupant els habitatges d'HPO de lloguer amb 415 pisos de cinc edificis, sota diversos règims d'habitatge protegit, adquirits de la Sareb el 2014.

El 2014 Blackstone va establir les seves arrels profundes, sobretot a Catalunya, en comprar la plataforma immobiliària nacionalitzada de Catalunya Caixa, batejada amb el nom d'Anticipa. Va adquirir un total d'actius valorats en 8.700 milions d'euros per 40 milions d'euros. Uns mesos més tard, va comprar 112.000 hipoteques residencials titulitzades de Catalunya Caixa per 3.600 milions d'euros, mentre que el Fons de Reestructuració Ordenada Bancària (FROB) de l'Estat espanyol va aportar 572 milions d'euros de fons públics per aplanar la venda. Per aquesta operació, Blackstone va ser lloat amb el premi anual europeu per l'adquisició de préstecs morosos de l'organització Real Estate Capital el 2014. Un directiu de Blackstone va subratllar que el gran atractiu de les hipoteques titulitzades va ser la seva

Blackstone va començar a operar a l'Estat espanyol amb la compra de 1.860 habitatges de protecció oficial

El negoci ha estat rodó per la revalorització dels preus dels pisos i per la forta pujada de lloguers

ubicació a Catalunya, considerada una regió rica i dinàmica. Des de llavors, Anticipa-Blackstone ha comprat milers d'actius de la Sareb i altres bancs que s'han beneficiat directament del rescat

del sistema financer, com BBVA, Banco Popular, CaixaBanc i Sabadell.

A més d'haver-se lucrado amb aquestes gangues immobiliàries, privatitzant el rescat de diverses entitats financeres, Blackstone està en procés de formar diverses socimis per beneficiar-se del règim de zero impostos i generar altres empreses i estructures accionàries. Pel que fa al lloguer d'oficines, la socimi Corona Patrimonial aglutina oficines ubicades a Madrid i Barcelona valorades en 100 milions d'euros i cotitza a borsa des de 2016. Pel que fa al residencial, s'han esta-

blert les socimis Tourmalet i Pegarena, i el març de 2017 se'n va llançar una altra al Mercat Alternatiu Borsari, sota el nom Grup Albirana. Amb seu a Luxemburg, Albirana agrupa tres subso- cimis amb un total de 5.004 habitatges i locals de lloguer, la meitat ubicats a la província de Barcelona i 554 a la ciutat. El document informatiu de la socimi exposa que va ser creada el 2014 amb la finalitat d'adquirir i llogar habitatges procedents de préstecs hipotecaris. Un total de 1.016 dels seus actius van ser adquirits a Catalunya Caixa per 99.400.000 euros l'abril de 2015, i fins al 31 d'octubre de 2016, les subso- cimis han adquirit habitatges principalment d'hipoteca o a través de la compra d'ha-

bitatges d'acord amb el deutor de la hipoteca a canvi de l'alliberament del deute.

Els mateixos documents d'incorporació inclouen un informe de valoració de Gesvalt, un taxador immobiliari, en el qual s'assenyala que el 70% de les propietats a la província de Barcelona es lloguen i el 78% dels contractes existents acaben en dos o tres anys. La reforma de la Llei d'arrendaments urbans (LAU) el 2013, que redueix la durada dels contractes de lloguer de cinc a tres anys i elimina tots els controls sobre els preus de lloguer quan acaba el contracte, comporta que Anticipa –com tots els propietaris– tingui carta blanca per modificar els preus de lloguer. Una investigació preliminar sobre 110 pisos de Blackstone a Barcelona, comercialitzats a la plataforma Alquileros d'Anticipa-Blackstone, demostra que els preus de lloguer són de mitjana un 38% més cars que el preu mitjà del barri on es troben.

La forta entrada de Blackstone al sector immobiliari, sobretot en moments de crisi, no és una estratègia nova. El negoci d'inversió immobiliària va ser establert a principis dels noranta pel conseller executiu i fundador de Blackstone Stephen Schwarzman, el salari anual del qual el 2014 va ser de 613 milions d'euros, uns 73 milions més que els ajuts a l'habitatge a l'Estat espanyol, com detallava un reportatge especial de la revista *Alternativas Económicas*. La crisi d'estalvis i préstecs dels anys 1980-1990 als EUA va conduir a la creació del primer banc dolent al món, el Resolution Trust Corporation, un model que ha inspirat la creació de bancs dolents en molts altres països, com la Sareb a l'Estat espanyol. Schwarzman va veure la possibilitat de fer un negoci rodó amb els milers de propietats i préstecs fallits dels quals s'havia fet càrrec el Govern, i la seva forta aposta per aquest

estratègia ha convertit els fons d'inversió en l'empresa de capital risc d'inversió immobiliària per excel·lència. De fet, als EUA, Blackstone està desenvolupant un nou producte financer amb l'habitatge unifamiliar a través de la legislació REIT, comprant barris gairebé sencers d'habitatge a Atlanta i Los Angeles, després de la crisi *subprime*. No sorprèn saber que a l'agost *The New York Times* afirmava que Schwarzman és un dels aliats més fiables i respectats de Trump en el

sector financer, i que la seva forta relació va assegurar a Blackstone un acord amb l'Aràbia Saudita per gestionar un fons d'infraestructura pública valorat en 20.000 milions de dòlars. ●

Uns mesos més tard, va comprar 112.000 hipoteques residencials de Catalunya Caixa per 3.600 M€

Una investigació sobre 110 pisos assenya- la que els preus són un 38% més cars que el preu mitjà del barri



La majoria dels habitatges del bloc del carrer Princesa, 19, es troben en obres / VÍCTOR SERRI

» gament. Durant el judici oral, la llogatera va presentar proves documentals de les múltiples gestions realitzades, des del dia 8 de març, per fer efectiu el rebut que el banc havia retornat. Un fet que ha portat el jutjat a considerar, en la seva resolució del passat 27 de setembre, que, “en realitat, més que una falta de pagament s’ha produït una falta d’acceptació” per part de l’actual administrador de la finca, l’empresa Barrero & Asociados, i, per tant, a desestimar la demanda de desnonament.

Una normativa a mida

L’objectiu d’aquestes societats queda desgranat en el text que les regula: a més de l’adquisició i la promoció de béns immobles per al seu arrendament, també assenyalava la tinença de participacions en el capital d’altres socimis o altres entitats residents en territori espanyol o no amb el mateix objecte. Per a la investigadora Vives, l’instrument és “una estratègia nova d’acumulació de rendes urbanes que ha servit a partir de la crisi”. Quan es va esgotar la via del crèdit i les titulitzacions d’hipoteques, afegí, es van haver d’inventar “noves estratègies”.

Va ser Zapatero qui va encetar la nova etapa d’inversió immobiliària el 2009, impulsant la creació de les socimis, però els resultats no van ser els esperats. En dos anys no se’n va constituir ni una. Les empreses no en tenien prou amb una reducció de fins al 18% de l’impost de societats per passar a “dinamitzar” actius residencials, així que a les portes de 2013, el PP va modificar la llei.

Dels quinze milions d’euros necessaris per posar en marxa una socimi es passava a una tercera part, cinc milions. De l’obligatorietat de cotitzar al mercat general de la borsa, es va obrir la porta a fer-ho al Mercat Alternatiu Borsari (MAB), on les exigències d’informació són menys estrictes i el procés de sortida és més barat. I dels cinc anys durant els quals s’havia de mantenir el lloguer vigent, es va passar a tres. Però el més significatiu va ser passar d’un 18% d’impost de societats a un 0% i introduir una bonificació del 95% en els impostos aplicats a la compravenda d’immobles. Amb un llit de noves condi-

cions, a finals d’any, va debutar a borsa la primera socimi: Entrecampos Cuatro, de la família Segura Rodríguez.

Esquerdas fiscals

Les han anomenat les sicav del totxo, per la seva exempció en l’impost de societats –més generosa encara que la mateixa sicav que tributa a l’1%. Per al tècnic d’hisenda de Gestha Miguel Ángel Mayo, el tipus zero de les socimis, com el dels fons de pensions, “intenta evitar la doble imposició, fent-la recaure en el soci - persona física, que directament o indirecta reté el capital de la socimi”. La normativa estableix un gravamen del 19% sobre els dividendes distribuïts entre socis persones físiques, i del 25% en el cas de persones jurídiques. Al cap i a la fi però, el règim especial de les socimis permet no distribuir el 50% dels guanys patrimonials ni el 20% dels beneficis d’arrendaments dels immobles. Per tant, hi ha rendes que no tributen sota l’opció de reinvertir i multipliquen així el patrimoni sense pagar impostos. Les esquerdas fiscals de la llei, per a Xavier Martínez, no són casuals. Una, per a l’economista, és el fet que una empresa pugui constituir una socimi i agrupar-hi els seus immobles, que passen a estar en règim de lloguer. Tot i que el 80% dels arrendaments han de ser a empreses que no siguin del grup empresarial, “és possible”, reflexiona Mayo, “que grans societats hagin optat per escindir part del seu patrimoni immobiliari per posar-lo a lloguer”. És el cas del Banco Santander, que com a principal accionista de la socimi URO Property, en el seu moment, va col·locar-hi 1.136 de les seves oficines, o el del BBVA, que les va integrar dins la cartera de Merlin Properties.

D’altra banda, una socimi pot ser titular de participacions d’altres socimis a l’estranger i a la inversa: socimis estrangeres poden participar en l’accionariat de les espanyoles. Per a Martínez, en el primer cas, “s’obre la porta a atorgar, a la pràctica, rebaixes fiscals a l’Estat per operacions realitzades sobre immobles situats a l’estranger”. Per tant, que “els contribuents espanyols financin, de manera indirecta, el rendiment d’inversions i l’obtenció de rendes fora del territori espanyol”. Amb aquestes circumstàncies, les socimis viuen un boom. ●

MERLIN PRO DEL LLOGUE



Ismael Clemente (centre) i Miguel Ollero (dreta), president i director financer, respectivament, de Merlin

Quan es va esgotar la via del crèdit i les titulitzacions d’hipoteques, es van haver d’inventar “noves estratègies”

Es passa d’un 18% d’impost de societats a un 0% i es bonifica un 95% dels impostos de compravenda d’immobles

OPERTIES S'APUNTA AL NEGOCI ER RESIDENCIAL ESPANYOL



Marc Iglesias | @La_Directa

Amb uns actius valorats en gairebé 10.500 milions d'euros, la socimi Merlin Properties és l'empresa immobiliària més gran entre les que cotitzen a la borsa espanyola. Un miler de locals comercials, 139 edificis d'oficines, 18 centres comercials, 41 naus logístiques i 3 hotels conformen una cartera que suma més de 3 milions de metres quadrats en lloguer i genera més de 450 milions d'euros de rendes brutes anuals.

L'estratègia de creixement de Merlin,

que va apostar per adquirir el nombre més gran de propietats en el menor temps possible per aprofitar els preus baixos derivats de l'esclat de la bombolla, va incloure, l'any 2015, l'adquisició de Testa, la filial immobiliària de la constructora Sacyr. Com a conseqüència d'aquesta compra, l'empresa de Clemente va heretar una cartera d'habitatges en lloguer. En aquell moment, però, Merlin va fer pública la intenció de desfer-se d'aquests actius perquè con-

siderava el lloguer residencial com una activitat "no estratègica".

La creació de Testa Residencial

Tanmateix, un any després, Merlin es fusionava amb la immobiliària Metrovacesa, presidida per José Manuel Entrecanales i controlada pel Banco de Santander i el BBVA. Fruit d'aquesta transacció, que consolidava la posició de lideratge de Merlin en el sector dels actius terciaris, Clemente va decidir crear amb els seus nous socis una socimi batejada amb el nom de Testa Residencial. El mercat del lloguer d'habitatges s'estava animant i Merlin no volia quedar-se'n al marge.

A principis de 2017, la cartera de Testa Residencial, que ja tenia 4.700 habitatges, va enfilarse fins als 8.000 gràcies al traspàs de 3.300 pisos que fins aleshores pertanyien al BBVA, el Santander i el Banco Popular. Però Clemente no es va aturar aquí i va començar a negociar amb Acciona l'aportació a Testa Residencial d'un miler de cases més, un acord que s'acabaria materialitzant el passat mes de setembre. Com a resultat, Testa Residencial ja compta amb més de 9.000 habitatges destinats al lloguer i valorats en més de 1.800 milions d'euros. Aquest autèntic monstre preveu la seva sortida a borsa durant el segon trimestre de 2018.

Magic Real Estate

Durant els anys del boom, Clemente i Ollero eren els responsables de la divisió immobiliària del Deutsche Bank a l'Estat espanyol. El 2012, després de l'esclat de la bombolla i de la retirada del banc alemany del mercat immobiliari espanyol, els dos executius van sortir de l'entitat alemanya i van crear Magic Real Estate, una gestora pròpia que ben aviat va sumar com a clients el gegant nord-americà Blackstone i altres grans fons internacionals.

El moment triat per emprendre la seva aventura empresarial no era casual. Per una banda, Clemente i Ollero havien olorat les possibilitats de negoci davant el daltabaix econòmic que empenyia les institucions públiques a desfer-se de milers de propietats i aconseguir liquiditat. Per l'altra, el naixement de Magic Real Estate tenia lloc només tres mesos després que el govern de l'Estat espanyol decretés la creació de la Sareb,

la societat que havia de permetre als bancs espanyols desprendre's dels seus actius tòxics i que es convertiria en una de les seves principals fonts de negoci.

La carrera meteòrica de Magic Real Estate, però, rebria l'impuls definitiu amb la reforma de les socimis impulsada pel govern de Rajoy l'any 2013. Uns avantatges fiscals que han permès a Clemente i Ollero construir el seu imperi actual. ●

Durant els anys del boom, Clemente i Ollero eren els responsables de la divisió immobiliària del Deutsche Bank

Testa Residencial ja compta amb més de 9.000 habitatges de lloguer, valorats en 1.800 M€

Encerta el tir
fes-te sòcia

T'expliquem els motius per fer-te sòcia de la cooperativa Directa

www.cooperativa.directa.cat

Directacoop

PRINCIPALS SOCIMIS COTITZADES

Albirana Properties SOCIMI, S.A.U.

Accionistes principals
Blackstone

Nombre d'actius als
Països Catalans
4.627

Colón Viviendas SOCIMI, S.A.

Accionistes principals
Azora Altus S.L.

Nombre d'actius als
Països Catalans
509

Fidere Patrimonio

Accionistes principals
Blackstone

Nombre d'actius als
Països Catalans
360

Optimum RE Spain, SOCIMI S.A.

Accionistes principals
**Anangu Grup S.L.,
Body of Knowledge
S.L. i BMB Investment
Management S.L.U.**

Nombre d'actius als
Països Catalans
228

Merlin Properties

Accionistes principals
**Banco Santander
S.A., Banco Bilbao
Vizcaya S.A. i
Blackrock Inc.**

1.039.406 m²

**Oficines, centres
comercials i logística**

Inmobiliaria Colonial

Accionistes principals
**Finaccess, Qatar
Investment Authority,
Aguila Ltd i Grupo
Villar Mir**

243.144 m²

Oficines

Axiare Patrimonio SOCIMI S.A.

Accionistes principals
**Inmobiliaria Colonial
S.A., Pelham Capital
Ltd i Citigroup Global
Markets Ltd**

108.043 m²

**Oficines, centres
comercials i logística**

Corona Patrimonial

Accionistes principals
**Chameleon REIT
Holdco S.A.R.L.**

47.059 m²

Oficines

ISC Fresh Investment

Accionistes principals
**Branch Management
S.A.P.I. d**

30.874 m²

Oficines

S ALS PAÏSOS CATALANS



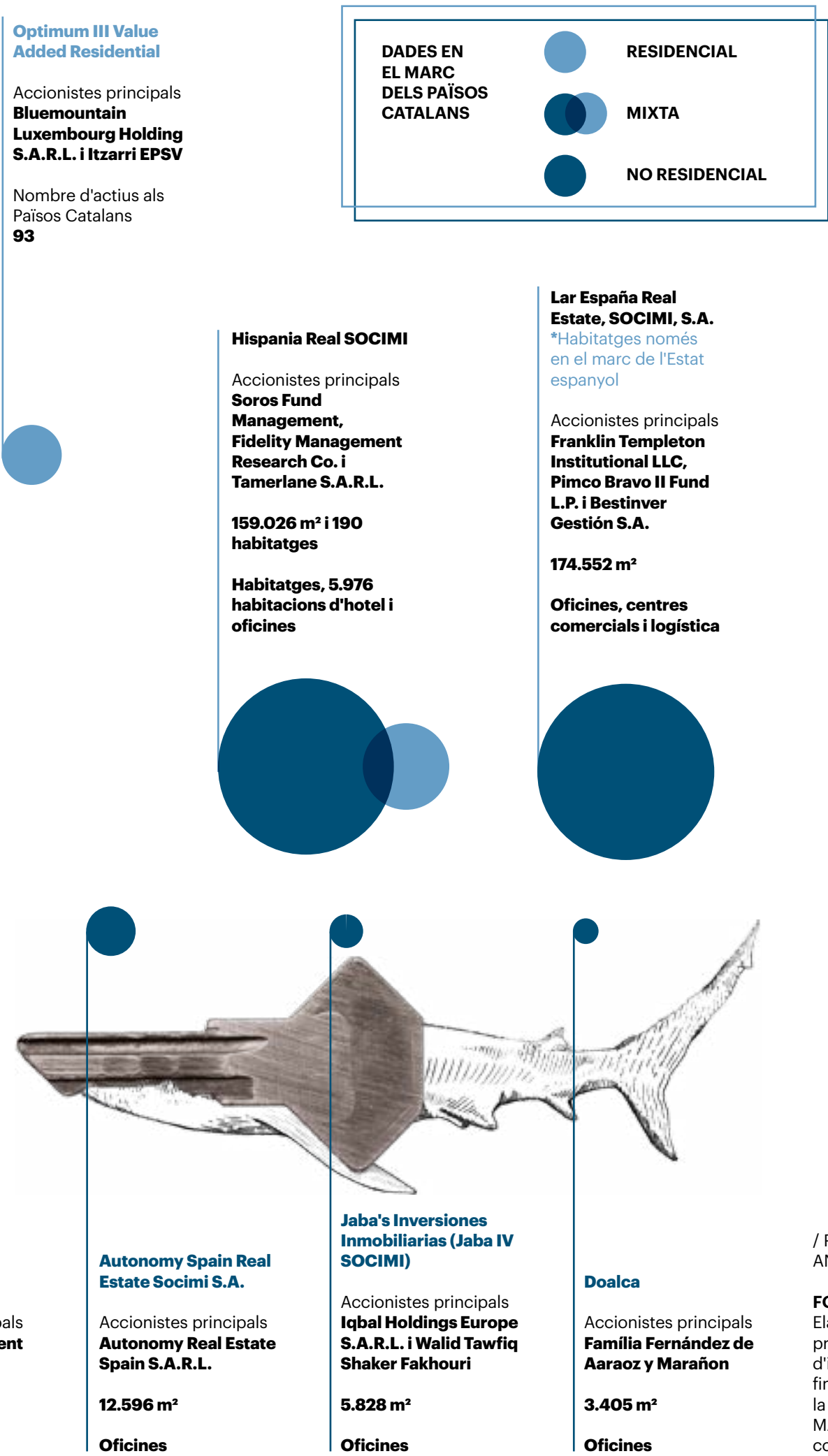
La llavor de les socimis es va plantar als Estats Units

Melissa Garcia | @mglamarca

Existeixen des de fa menys d'una dècada a l'Estat espanyol, però es basen en una estructura d'inversió immobiliària que té un llarg recorregut en altres parts del món. Les socimis estan directament basades en un model denominat Real Estate Investment Trusts (REIT), creat al Congrés dels Estats Units (EUA) el 1960. La intenció original dels REIT era facilitar l'entrada dels inversors petits en l'especulació immobiliària, on la lògica –de mercat– va ser crear una igualtat de condicions entre inversors privats i professionals a través de l'esquer d'un tractament preferencial d'impostos. El 1963 l'estructura legislativa per fundar els REIT va ser adoptada als Països Baixos, i el 1971 es va aprovar a Austràlia. Durant aquesta època van operar sobretot com una forma d'exempció tributària, i no podien gestionar directament les seves propietats. Dos canvis legislatius federals als EUA, el 1986 i el 1993, van treure diverses restriccions sobre aquestes estructures de propietat i inversió, fent que fos més fàcil per als inversors institucionals, per exemple fons de pensió, comprar participacions. També va fer possible que poguessin no solament posseir sinó també dirigir i gestionar les seves propietats de lloguer. Els REIT van ser reinventats en aquesta època com una companyia que cotitza en borsa. Els canvis i les liberalitzacions en la legislació dels REIT i el seu ràpid creixement als EUA, el Canadà i Austràlia durant els anys noranta van fer augmentar el seu atractiu com a model d'inversió immobiliària en altres països. Des de finals dels noranta fins avui, la normativa per als REIT s'ha estès a nous països, sobretot a Àsia, Europa i Àfrica. Segons l'índex immobiliari global, el 2017 un total de 483 companyies cotitzen en borsa a 36 països, i els REIT representen més d'un bilió d'euros en capitalització borsària, amb els EUA com a principal mercat.

/ PAU FABREGAT
ANNA BOHIGAS

FONTS:
Elaboració pròpia partint d'informació financera de la Borsa, el MAB i webs corporatius





La presència de tractors a les mobilitzacions prèvies a l'1 d'octubre ha visibilitzat la realitat del camp en moltes ciutats. Maria Rovira és una pagesa molt activa dins del sindicat Unió de Pagesos. Per la seva dedicació a l'àmbit de la dona i la pagesia i el seu esforç per reivindicar la importància del gènere femení al món rural, va ser guardonada amb la Creu de Sant Jordi l'any 2005. Ens ha convidat al seu poble natal, la Fortesa (dins el terme municipal de Piera), a cavall de les comarques de l'Anoia i l'Alt Penedès, on, assegudes en unes caixes de fruita a l'ombra d'uns presseguers, escoltem una dona que, als seus 65 anys, acaba de plantar dues-centes oliveres per fer oli. Sense necessitat de fer grans discursos sobre la importància de la sobirania alimentària, la Maria posa a la pràctica una agricultura a petita escala.

Què et va motivar a entrar a la pagesia? Per què no vas fer un recorregut gaire típic, oi?
Em vaig incorporar a la pagesia als quaranta anys. Soc filla de pagesos i sempre havia volgut ser pagesa, però el meu germà era l'hereu i a mi em van enviar a estudiar a Barcelona. Allà vaig fer interiorisme i després hi vaig treballar durant molts anys, tot i que em seguia atraient el camp, i sempre que podia demanava vacances a la feina per venir a treballar la terra dels meus pares. Finalment, vaig decidir fer-me pagesa i traslladar-me al poble. Vaig aprendre-ho tot llegint llibres i fent cursos. Gràcies a haver treballat a l'empresa privada i l'administració pública, i a haver viscut a diferents llocs, sabia fer números i reinventar-me quan calia.

No devia ser fàcil entrar com a dona en un món d'homes...

Era un món molt masculí, però sempre m'he avingut amb els homes, tot i que no era fàcil. Amb els pagesos de la zona teníem, per exemple, torns per regar. Una vegada, quan em tocava a mi, vaig estar esperant, però al cap d'una estona ja no arribava aigua al meu camp. Vaig anar a veure què passava i els altres pagesos m'havien tallat l'aigua perquè no entenien que una dona podia fer de pagesa. En canvi, quan venia el meu home, que no tenia idea de la pagesia, no li posaven problemes. Així mateix, quan feia cursos de formació, em trobava sola entre homes i la sensació era que jo senzillament no hi era, era invisible. Fins i tot al meu camp, els treballadors del meu pare sempre em criticaven dient "el

teu pare no ho faria així". Per tant, vaig decidir agafar gent jove, bàsicament estudiants en època d'estiu, amb els que ens enteníem la mar de bé.

Com et vas organitzar la feina? Quina era la teva manera de fer pagesia?

Havia d'aprendre-ho tot. Quan vaig arribar aquí, als quaranta anys, el primer que vaig fer va ser una anàlisi de les terres que tenia, per saber què necessitaven, que era la cosa més rara del món en aquell moment. Abans el meu pare no en feia, d'anàlisis, i cada any posava no sé quants quilos d'adobs químics sense saber el perquè; en canvi, jo sempre he pensat que s'ha de dosificar segons el que la terra necessiti. Perquè us feu una idea de les tantes coses que havia d'aprendre quan vaig començar, un dia, passejant pel camp, vaig veure fulles grogues als arbres, i vaig pensar que tenien una plaga, i resulta que venia la tardor (riu). Jo sabia què era un ametller i un oliver i un presseguer, això sí, però no sabia podar. Un cosí pagès em va explicar la teoria i vam fer tres pràctiques, i així vaig acabar podant uns 4.000 arbres. També vaig fer uns cursos d'incorporació a l'empresa, on un professor d'ESADE d'anàlisi de balanços em va dir que mai tindria una gran empresa, però mai em moriria de gana! Ho va preveure bé, doncs.

Te'n vas sortir bé...

Com a pla de negoci, vaig decidir portar els millors préssecs a Barcelona a un preu més car. I així vaig fer un temps, fins que amb la globalització van abaixar els

Maria Rovira Duran,

pagesa i sindicalista

“Aviat serà més fàcil comprar una bossa al passeig de Gràcia que menjar cada dia”

Text: Bart Grugeon | @barto3300 i Berta Vidal Monés | @BertaVidMo
Fotografia: Victor Serri | @_ittos_

preus de 2,80 euros el quilo a 0,80. Llavors, em vaig replantejar la meua manera de treballar i vaig convertir-me a la producció ecològica. Vaig començar un hort, organitzar cistelles i fer préssecs ecològics, fent difusió només amb el boca-orella, i va funcionar. Per donar-me a conèixer més, vaig començar una parada ben maca al mercat de Sant Sadurní, decorada amb diverses estovalles, és clar, que jo havia estat interiorista! A més a més, vaig fer un estudi de mercat i vaig decidir no fer cistelles tancades, perquè no vull obligar ningú a menjar el que més tinc; per exemple en aquesta època els ompliria de carabasses. Ara la gent fa comandes per cada cistella. Com que jo faig molta fruita, per tal de diversificar l'oferta per les cistelles vaig decidir treballar en xarxa amb quatre pagesos de diferents zones.

Practiques una manera de pagesia que no busca el màxim rendiment, doncs?

Pensava, si ho jugo tot a una carta, només tindrè uns ingressos, i jo em volia mantenir econòmicament. Per això ara tinc presseguers, olivers per l'oli, un hort... una mica de tot. Així tinc ingressos al llarg de tota la temporada, ho vaig dosificant i no crec dependències de personal o de venda concentrada en un moment, com qui necessita vendre a través de Mercabarna. Una cosa bona és que no em fa por canviar. Mira, aquesta setmana he plantat dues-centes oliveres i faré 65 anys! Crec que sempre s'ha de ser dimensionat amb allò que una necessita. Quan volia un tractor, me'n vaig comprar un de petit, i tothom se'n reia, però a mi m'era igual, ja que jo no necessitava més.

M'agrada molt improvisar i canviar, però sempre dins d'un cert ordre. Per exemple, abans d'entrar a la pagesia feia quadres de flors seques i em guanyava bé la vida. Quan amb una cosa guanyo diners i he de créixer massa, sento que he de canviar. M'agraden les dimensions petites. Abans de fer de pagesa estava acostumada a guanyar bastants diners i viure d'una altra manera, però sóc una mica romàntica. Si no faig tants diners, doncs així serà. Quan vaig arribar als 50 anys vaig decidir que els diners no eren imprescindibles per viure, i als 60 em vaig adonar que m'importava tres raves si tenia diners o no. Això sí, sempre s'ha de fer números per tirar endavant. A vegades la gent em diu que tinc una microexplotació; però això és el que necessito, i no més.

Pel que ens expliques, la teua manera de fer no va gaire d'acord amb la visió sobre la producció agrícola que és dominant avui en dia.

L'agricultura industrialitzada aplica una lògica d'escala i de rendiment econòmic: molts arbres, molta aigua, molt adob i que creixi tot ràpid i, si no va bé aquell cultiu, canviar-lo. Això només ho poden fer empreses. Aquesta pràctica no va bé ni per la terra ni pel medi ambient i, a més, ens estem carregant les petites famílies d'agricultors. Gran part d'aquesta producció serveix per exportar a un mercat global, a la Xina, per exemple. Sempre he dit que la sobirania alimentària és imprescindible, almenys un mínim. Fa un munt d'anys, quan encara no es parlava de sobirania alimentària, deia una cosa molt senzilla que venia a ésser això: que aviat serà

“ ”

Vaig decidir no fer cistelles tancades, perquè no vull obligar ningú a menjar el que més tinc

A vegades la gent em diu que tinc una microexplotació; però això és el que necessito per viure, i no més



més fàcil comprar una bossa al passeig de Gràcia que menjar cada dia. I això ho hem de tenir en compte. Si som dependents d'altres llocs, ens trobarem que ens faran pagar el que vulguin pel menjar.

En el sistema actual, quan quelcom va bé, l'any següent tothom ho planta, i és clar que, aleshores, hi ha tantes hectàrees del mateix producte, com ara patates, que deixa de ser rendible. I amb els arbres s'ha de planificar molt bé, ja que necessiten temps per créixer i donar fruits. Les explotacions han de tenir una mica més de tot. Aquesta diversitat en la producció ajuda a la biodiversitat i la resiliència a les variacions cícliques, que són pròpies de l'agricultura.

“ ”

La diversitat en la producció ajuda a la biodiversitat i la resiliència a les variacions cícliques, pròpies de l'agricultura

Tenia uns problemes d'al·lèrgia brutals, vaig començar a fer l'hort ecològic i a menjar-ho tot ecològic, i ara no tinc al·lèrgies

No ens adonem prou de la importància de produir a escala local el que necessitem per menjar i viure?

Actualment ens queda molt poca terra cultivable, i és mentida quan diuen que queden no sé quantes hectàrees i que el món rural ocupa el 98%. No és cert. Les terres més bones es troben sota l'asfalt, i l'asfalt és irreversible. Per això, considerem que estem en una situació límit en qüestió de terres que poden garantir la nostra futura sobirania alimentària.

I, encara més, cada pam de terra necessita aigua, i ja veieu que no plou. A les Garrigues, per exemple, sense el rec de suport les oliveres no tirarien endavant. Rec de suport és gota a gota, poca aigua, però necessitem aquest mínim i abans no era així. A més, hem de pensar en els cabdals ecològics i, per tant, no podem treure tanta aigua com volem del riu.

Creus que el teu model de producció de circuit curt i ecològic pot inspirar més pageses? Pot haver-hi una transició del model dominant de l'agricultura en aquesta direcció?

No és fàcil. El primer que es necessita és començar per un canvi de mentalitat. S'ha de dir que el sistema actual és molt més fàcil: poses adob i químics i allò tira. Els pagesos ens hem anat acostumant a aquesta comoditat. En aquest poble se sulfatava amb qualsevol barbaritat. Fins i tot s'havia arribat a sulfatar amb anticongelant perquè no es gelessin els arbres! Alguns els anomenaven els pagesos "atòmics"!

Quan fas aquest canvi a la producció ecològica i adaptes l'explotació a la teva vida i a la teva alimentació, t'adones dels beneficis. Tenia uns problemes d'al·lèrgia brutals i vaig començar a fer l'hort ecològic i a menjar-ho tot ecològic, i ara no tinc al·lèrgies. Passa el mateix a molta gent que em compra les cistelles, han deixat de tenir problemes d'al·lèrgia o se'ls han atenuat molt. Hi ha gent que té intolerància química i quan venen a comprar ecològic a la meua parada em diuen: "Vinc a carregar-me de medicina".

A mesura que fas ecològic t'adones que hi ha molts més bitxos, més biodiversitat, i que cada vegada has de tractar menys. És veritat que costa molt més sobreviure de la producció ecològica, i també que la conversió no és fàcil. Quan vaig fer producció ecològica amb els presseguers,

durant els primers dos anys les fruites eren molt petites. Tot necessita observació contínua, en lloc de tirar adobs i tractar amb químics quan hi havia bitxos. En canvi, a l'horta, la vinya i les oliveres no és gaire complicat fer ecològic, és qüestió de plantejar-s'ho bé.

A més de ser ecològic, crec que el consum ha de ser més local i estacional. Si per exemple la pera ve de l'Argentina, encara que sigui ecològica, considero que una cosa que ve de l'altra punta del món no pot ser-ho. Són costums nous, en lloc de menjar el que dona cada estació i estar un mes i mig sense pera! Encara estem en època de melons!

Creus que les noves incorporacions tenen més sensibilitat per tots els valors que representa el teu model de producció?

Molts dels pagesos que ara s'incorporen com a petits i mitjans productors tenen una producció més diversa i han estudiat un munt de coses. Els de la vinya han estudiat enologia i han viatjat per mig món. Però el rellou generacional és un problema. El meu fill es volia dedicar a fer de pagès, però amb dues criatures que fan extraescolars i que mengen cada dia, entenc que és molt inestable ser pagès. Un altre exemple, entre tants, és un noi jove de la zona que va començar a fer de pagès amb molta il·lusió, però que va acumular dos anys seguits de pedregada i va perdre la collita, i les ajudes que rebia no eren suficients. Ara l'estan mantenint els seus pares per poder tirar endavant.

No podem perdre aquests joves, perquè són els petits i mitjans pagesos que viuen al poble, porten els nens a l'escola i són necessaris per al món rural. No és únicament que treballen la terra, sinó que fan poble. Si hi hagués una renda mínima garantida per als pagesos en cas de males collites, en lloc de l'actual sistema de subvencions, la gent se sentiria més tranquil·la. Seria un estímul per a les noves incorporacions, perquè actualment és difícil viure només de l'agricultura.

Com es posiciona la Unió de Pagesos en aquest debat?

Dins de la Unió de Pagesos hi ha diversitat d'opinions. M'hi vaig incorporar perquè és un dels llocs on hi ha més gent que pensa i parla, i crec que és una eina que tens com a pagès per resoldre moltes de les problemà-

tiques comunes entre la població rural. I, com que som molts, tenim força per pressionar i fer que es prenguin decisions. No és una anècdota que Unió de Pagesos hagi tret un 67% de representació a les cambres agràries de Catalunya. Cap partit polític ho ha fet mai, això!

Ara bé, com a dona vaig fer tot un camí. Quan vaig començar a ser responsable de la Unió de Pagesos, el primer dia que vaig seure a la taula executiva entre només homes van passar el full de les despeses per haver anat a la reunió i a mi no me la van donar, perquè era dona. I ho vaig reclamar, és clar! Avui això no passa.

Va ser quan vaig anar parlant amb dones pageses i elles em comentaven que no es consideraven pageses. Deien que treballaven amb el seu marit, portaven la granja, la comptabilitat, però no estaven donades d'alta a la seguretat social com a autònoma agrària, ja que suposaria més despeses. Els proposava que ho fessin i ho comptessin com una despesa fixa. De fet, hi havia algun sindicat agrari que deia que no hi havia ni separacions ni divorcis al camp! Evidentment, si les dones no tenien res per marxar de casa, si es volien separar de l'home, aquest els obria la porta, però, on aniran si la propietat i tota la resta és dels homes? La cosa va canviant i cada vegada hi ha més dones autònomes agràries que estan al capdavant d'una explotació. A més, quasi totes les dones anem més cap a l'agroecològic, amb respecte pel medi ambient i amb una visió de sostenibilitat.

Durant les mobilitzacions anteriors al referèndum de l'1 d'octubre heu agafat molta visibilitat. Quines eren les vostres reivindicacions?

No anàvem a reivindicar res per a nosaltres. Defensàvem els drets bàsics, i que es recordessin que hi ha ciutadans i ciutadanes del rerepaís que tenen tractors com a eines, que a vegades no es tenen gaire en compte. Hi ha molta gent gran als pobles que pateixen pel que senten als mitjans de comunicació, com que els trauran la pensió, i que la situació actual els recorda èpoques passades.

Unió de Pagesos va fer el manifest i va decidir fer la tractorada a Lleida i a Barcelona, ho va liderar com a sindicat majoritari, molt divers, amb tot tipus d'idees polítiques. La mobilització no anava de banderes, sinó dels drets que ens havien tret. Òbviament, molts pagesos defensaven la independència a títol personal. Era divertit veure com els pares anaven a buscar els seus nens per ensenyar-los els tractors. És quan t'adones que hi ha molta separació entre el camp i la ciutat.

Què es pot fer per reduir aquesta separació i per conservar certes tradicions i pràctiques del món rural?

Estic en contacte amb una dietista i estem preparant un taller per alguns dissabtes a la tarda. Veig que la gent no sap comprar fruita i verdura. A vegades són coses senzilles que es poden recuperar. Quan hi ha molt de tomàquet, pebrot i albergínia, es poden fer uns pots de conserva que a l'hivern són boníssims. Es pot organitzar un dia en el qual es preparen aquestes conserves amb tota la família, dedicant-hi tres hores amb la col·laboració de les criatures i els avis. Aquell dia pot ser en l'època de vacances, i fer una barbacoa o truites. Així, a l'hivern tens samfaines o altres salses saludables i redueixes el malbaratament. S'ha d'organitzar, tot això, perquè m'adono que aquesta saviesa s'ha perdut molt.

Sembla que portes tot el món rural dins el cor...

De petita al *col·le* tenia moltes amigues filles de pagès, que deien que el seu pare era empresari agrari. Els contestava que era pagès igual que el meu (riu). Sempre s'ha desvalorat aquest ofici. Quan em van donar la Creu de Sant Jordi, em van preguntar pel títol professional, i els vaig dir que havien de posar "pagesa". Em suggerien de posar "empresària agrària", ja que quedaria millor, però jo vaig insistir en "pagesa", perquè jo defenso les dones del món rural. I el senyor de la cerimònia, quan llegia el meu nom, Maria Rovira Duran, va fer una pausa i, final-

ment, va dir "pagesa". Va fer una pausa perquè li costava dir-ho (riu). A mi m'és igual que es diguin agricultors o empresaris agraris, però jo sóc pagesa i punt. Ara és més fàcil dir-ho. Els pagesos com els meus avis tenien una altra saviesa: veien la lluna cada nit, m'explicaven un munt de contes, cantaven cançons... Això és ser inculte? Hem de revalorar molt aquesta professió! ●

“ ”

Quasi totes les dones pageses anem més cap a l'agroecològic, amb respecte pel medi ambient i una visió de sostenibilitat

Quan em van donar la Creu de Sant Jordi, em van preguntar pel títol professional, i els vaig dir que havien de posar 'pagesa'



a doble espai

Antifeixisme comunal i en xarxa

A partir dels greus incidents protagonitzats les últimes setmanes per grupuscles d'extrema dreta, l'autor desmunta l'equiparació mediàtica entre feixisme i antifeixisme, i proposa que aquest últim subjecte es constitueixi com una comunitat de valors

Natxo Parra | @natxo_parra

Advocat laboralista al Col·lectiu Ronda i coautor de 'Sankt Pauli, un altre futbol és possible'

Octubre de 2017. Agressions indiscriminades a València, Barcelona i Palma. Totes sota el paraigua de manifestacions o concentracions de marcat caràcter espanyolista, i amarades de símbols feixistes i de representants de la nova extrema dreta. Enfront d'aquesta realitat incontestable, la pràctica totalitat dels mitjans de comunicació de massa i dels representants dels partits polítics d'àmbit estatal construeixen un relat propi i excloent. Un relat on s'equipara agressor i víctima, revelador d'un suport passiu a l'agressor, on es presenta com a principal damnificat a aquell que se situa en una posició neutral i no a qui pateix la violència. Aquest relat, però, no és més que un altre efecte exemplificador (i molt dolorós) que embeu directament de la transició espanyola. Sense entrar a dissecar-la, la transició fou un pacte establert després d'una dictadura de 40 anys en un clima d'amenaça militar i de violència de l'extrema dreta. Un acord que, si apliquéssim el Codi napoleònic (en el qual se sustenta el Codi Civil espanyol) hauria de declarar-se nul de ple dret (com ho són tots aquells acords que s'adopten per error, violència o intimidació, i que en realitat amaguen una imposició que es vesteix com un acord per dotar-la de legitimitat externa). Així, juntament amb l'exoneració de responsabilitat de totes aquelles persones que van participar en el règim, amb l'acceptació com a cap d'estat de l'hereu del dictador o amb l'oblit de milers de persones enterrades a les cunetes, la cultura de la transició va crear també la seva història a mida. Un relat que s'ha caracteritzat, entre d'altres, per equiparar feixisme i antifeixisme.

Aquesta equiparació, construïda per les elits, amplificada pels grans mitjans de comunicació i exemplificada en màximes com "els extrems es toquen" o "tots els radicalismes són dolents", visualitza l'intent de legitimar aquelles posicions polítiques clarament conservadores i hereves del franquisme, i de generar un discurs que tracti d'arraconar l'antifeixisme (com a antònim de moltes de les polítiques actuals) a una posició minoritària al si de les societats. A aquesta intenció ha ajudat, i molt, l'escassa incidència electoral (que no sociològica) que han tingut formacions d'extrema dreta, moltes d'elles nostàlgiques d'un passat en blanc i negre. Aquesta manca de representativitat com a barrera sistèmica infranquejable va fer que el feixisme trobés com a espais de relació i de visualització, entre d'altres, les graderies dels estadis de futbol o la música –uns espais que es van generar amb una imatge completament febril i violenta. Així, prenent com a punt de partida aquesta premissa inicial, juntament amb la voluntat de formar extrems contraposats, i la dèria de l'erròniament anomenat centre polític, els agents que han construït el relat majoritari han dotat l'antifeixisme de característiques negatives per a la gran majoria de la població.

La pràctica discursiva i reiterada a foc viu al llarg de quatre dècades és la que explica per què l'operació Panzer finalitza amb un resultat ignominiós per a qual-

sevol que s'autoanomeni demòcrata, i per què es condemna tuitaires per comentaris irònics sobre reconeguts feixistes. De fet, una de les seves manifestacions més crues i violentes és l'equiparació en els delictes d'odi entre feixisme i antifeixisme. Assimilar i col·locar en una mateixa categoria els assassins de Sònia Rescalvo o de Carlos Palomino, o al propietari d'una llibreria nazi, amb totes aquelles persones que es defensen de les seves agressions revela l'ànima profundament regressiva de l'Estat espanyol i les mancances de la cultura (entesa com a conjunt de creences) de la transició.

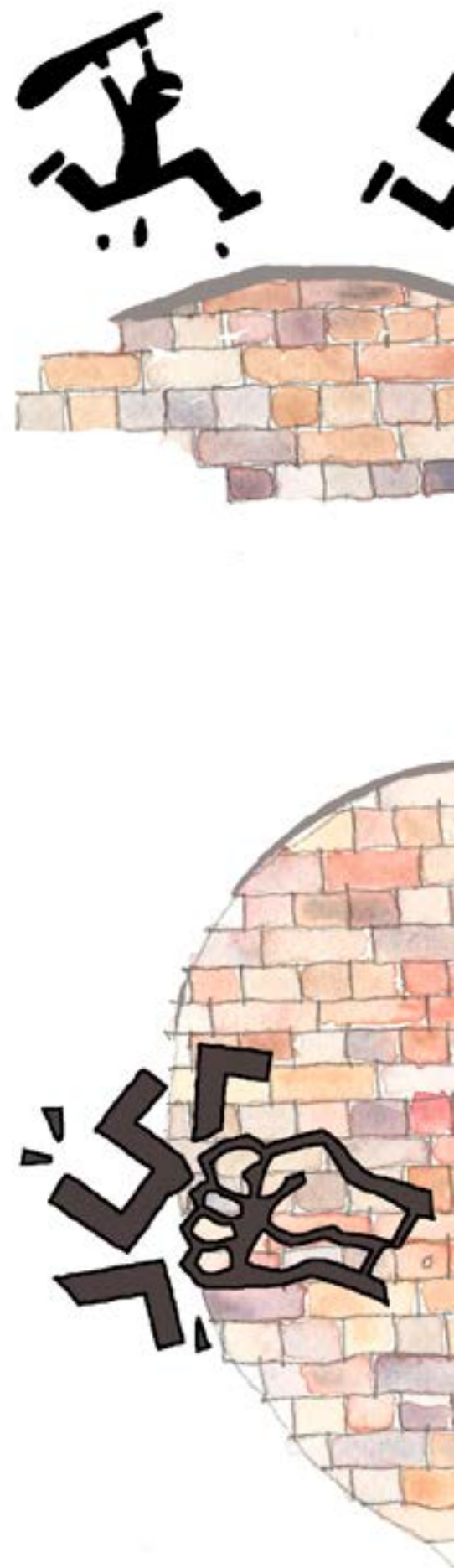
Llocs de treball, oci i esport

Per tal de recuperar i fer hegemònic el relat, qui es defineix com a antifeixista per convicció intenta tornar a col·locar l'antifeixisme en una posició central de les nostres societats. Potser és innegociable traspassar també la seva visualització des d'una òptica de resistència (que ha estat, és i serà essencial i necessària) a una perspectiva de creació de xarxes i comunitats de valors. És a dir, començar a definir i actuar en els centres de treball, en les cooperatives o en els espais d'oci i d'esport des d'una òptica antifeixista. Autodefinir-se com a tal i crear un discurs i una pràctica que siguin capaços de depassar la imatge de simple resistència i poder esdevenir transversal de qualsevol opció democràtica.

Aquesta necessitat es presenta encara més urgent si tenim en compte que la nova extrema dreta està revelant un procés de modernització que ha trencat amb part dels seus símbols anteriors. Ja no es presenta com a retòrica passada, sinó com a discurs d'un futur en ordre que mantingui l'essència cultural cristiana i permeti el benestar de la població autòctona. Així, en un context de crisi sistèmica, de pèrdua progressiva de drets i de desmantellament de l'estat del benestar, el suport a aquest

Màximes com "els extrems es toquen" pretenen equiparar el feixisme i l'antifeixisme

La nova extrema dreta s'està modernitzant per trencar amb part dels seus símbols anteriors



discurs s'ha disparat, provocant tant l'ascens d'aquests partits com l'enduriment i l'assimilació de les seves propostes per part de les elits dels partits conservadors.

Una referència alemanya

Per tant, com a contraposició als valors identitaris i excloents que emergeixen d'aquesta nova extrema dreta i que són assumits per la dreta tradicional, i en la construcció d'un relat de solidaritat i justícia que ens permeti definir la nostra pràctica diària, trobem alguns exemples en els quals emmirallar-nos. Un d'ells, prou conegut, és el d'un club de futbol alemany, el Sankt Pauli, una entitat esportiva que es reformula sobre uns principis bàsics: antifeixisme, antiracisme i oposició a qualsevol forma de discriminació. Posem aquest exemple, ja que malgrat que es tracta d'un club professional amb milions de seguidors i d'una marca que genera milions d'euros anuals de marxandatge, té unes directrius definidores que guien el club i que determinen la forma de relació amb els altres col·lectius (i poders polítics) de la ciutat. Així, l'antifeixisme no ha d'estar restringit a espais altament militants, sinó que pot i ha de formar part de la vida diària de les comunitats.

Com a club esportiu, el St. Pauli (igual que qualsevol altre club o qualsevol entitat comunitària) treballa en xarxa i se significa com un pol de creació de discurs i de participació en la vida del barri. Essent l'antifeixisme un paràmetre de definició immediat del club, aquest guia necessàriament qualsevol acció i vertebrà les relacions que estableix. Per això, participa i dona ple suport al manteniment de la Rote Flora (espai okupat des de ja fa més de 25 anys), defensa activament les persones preses durant el G-20 i el moviment kurd a la

L'antifeixisme no ha d'estar restringit a espais militants, ha de formar part de la vida diària de les comunitats

Cal aconseguir que mai més s'equipari el feixisme amb la resistència a peu d'urna i la lluita d'una vaga general

diàspora, o participa en les campanyes i organitzacions d'acollida a persones refugiades.

Aquest treball conjunt ha permès, d'una banda, la creació de xarxes de suport amb col·lectius aliats a l'esfera esportiva en les quals l'antifeixisme es constitueix com a nexa d'unió. D'altra banda, també ha permès la generació d'un relat antifeixista ampli en la comunitat, no restringit a esferes altament polititzades o militants. Així, s'ha convertit en una diada especial per a tot el barri i la ciutat la marató organitzada des de fa cinc anys per mostrar el rebuig al feixisme i a la nova dreta radical ("Laut gegen rechts"), i en motiu d'orgull l'existència normalitzada sota l'emparedat del club del FC Lampedusa St. Pauli (equip de futbol format per refugiats provinents d'aquesta illa italiana). I, finalment, el treball col·lectiu i en xarxa possibilita a totes aquelles persones (també, i sobretot, infants) que participen en el club un aprenentatge constant de valors antifeixistes com la solidaritat, la justícia o el respecte, que, així, no es veuen restringits a l'escola i a espais militants sinó que formen part de la pràctica diària.

Així doncs, l'antifeixisme es configura hegemònic en la creació de xarxes i com a conseqüència d'aquesta construcció en col·lectiu (en el moment en què s'assumeixen els diferents valors que cadascuna de les entitats defensen), com a fil conductor en la generació de valors i com a element central de definició de tots ells.

Aquest exemple, però, no és, ni volem que sigui, únic. És també el que podem tenir a un Dojo de Santa Coloma de Gramenet, a una graderia de Palamós, a una escola popular de Manresa o a la secció sindical d'un hospital del Tarragonès. Tots d'àmbits diferenciats, però necessaris en la construcció comunal i en l'aprenentatge diari. Àmbits que no únicament han d'exposar la seva solidaritat amb la lluita antifeixista, sinó que l'han de fer seva, com a paràmetre que defineixi la seva activitat habitual.

Això haurà de permetre un creixement solidari de les nostres comunitats, de les nostres societats, i aconseguir que mai més s'equipari la violència feixista amb la resistència a peu d'urna i la lluita d'una vaga general. ●



pàgina oberta

Totes les veus i totes les sangs

La defensa dels col·legis electorals l'1 d'octubre va comptar amb la presència de migrants que, paradoxalment, no tenien dret a vot; una comunitat que es posiciona a favor de la República, en contraposició al feixisme

Sara Cuentas

Periodista i comunicadora social

Posicionar-se a favor de les llibertats i els drets humans d'un poble és imprescindible avui a Catalunya. És una qüestió d'humanitat, llibertat, diversitat i feminismes. Mai qui diu defensar la democràcia, el diàleg i la pau pot ser equidistant i mirar, des d'un costat del camí, com les porres, les puntades de peu, els trets amb bales de goma, els tocaments sexuals i els arrencaments de cabells parlen per l'Estat espanyol amb la ciutadania.

Ningú amb seny pot avalar la violència policial de l'1-O i expressar que reflecteixen "professionalitat i proporcionalitat", i molt menys assegurar que "la policia no ha anat contra les persones, sinó contra les urnes".

En aquests últims dies es parla de "recuperar el seny". A qui demanem que el recuperi, a un poble que va ser violentament reprimat mentre celebrava un acte participatiu i democràtic, o a les hordes masclistes i feixistes que, de sobte, han emanat de tot l'Estat espanyol per exigir "més cops" contra la "conjura independentista que trenca la democràcia"?

Es denuncia l'existència d'un nacionalisme extremista català i s'evita sancionar les salutacions nazis, les pedrades a balcons amb banderes catalanes, els insults i les pallisses a un fotògraf i persones migrants en el marc de "l'acció cívica a favor de la unitat d'Espanya".

Escoltes amb estupor un premi Nobel de lite-

ratura expressar que "la pitjor de totes és la passió nacionalista" enmig d'una gran manifestació nacionalista on la ultradreta va tenir un gran protagonisme.

Es demana "que la política surti dels carrers i torni a les institucions". Hem d'arranglar-nos amb la institucionalitat que va legitimar la força bruta o amb un ampli sector de població i organismes de la societat civil, nacionals i internacionals, que posaran sempre al centre les persones i els seus drets?

Sentim un representant del PP dir que el president de la Generalitat pot acabar com Companys –que va ser torturat i afusellat– si declara la independència de Catalunya. No és aquesta una clara

apologia de l'assassinat? Preocupa assumir que, quan un poble perd la memòria, es pot repetir la història.

Observem com entitats financeres mouen les seves seves fora de Catalunya per generar incertesa. I és comprensible que generi preocupació en una societat, filla del suposat estat de benestar, socialitzada per reconèixer que els indicadors d'estabilitat econòmica són només els bancs i l'empresariat, i no les mateixes persones i les seves alternatives econòmiques al sistema que les oprimeix.

Veiem com algunes organitzacions d'esquerrres trontollen sense ser capaces de prendre posició davant l'actual conjuntura, que els exigeix, en cohe-

rència, estar al costat de la població, les seves llibertats i els seus drets. Tant costa comprendre que, més enllà de l'anhel d'independència, es tracta de llibertats, de dignitat i de convivència?

Població invisible

I enmig d'aquesta indecisió, una població invisible als mitjans de comunicació, sense veu i sense vot en aquest procés, ha sortit també als carrers a denunciar la repressió policial, a manifestar-se a favor del dret a decidir. Fins i tot es va acostar als centres de votació per fer acte de presència i evidenciar la seva intenció de participar en la consulta perquè, a més de reconèixer-se en els seus orígens, se senten part de Catalunya. Moltes

d'aquestes persones no tenen papers, altres tenen targeta de residència i altres ja compten amb DNI.

A aquesta població que no està silent li preocupa que, en l'actual context, de sobte ha renaixut el "supremacisme blanc" que, ja sense amagar-se davant els mitjans, promou el domini social i polític d'una cultura sobre una altra. Aquesta població està clamant ser incorporada en l'anhel vindicatiu del poble català, formar part de manera protagonista d'aquest camí. No en va, la pràctica multicultural de Catalunya ha pres l'avantguarda a tot l'Estat espanyol. És l'única manera d'evitar l'etnocentrisme i les pràctiques hegemòniques contra la població que, havent nascut fora, se sent part de la societat catalana. Incorporar totes les veus i totes les sangs és revertir la condició colonialista.

La història ens ensenya que a un poble que li treuen tant, també li treuen la por. La mobilització exigeix cors indignats i persones "sentipensants" –com deia Galeano–, que senten i pensen alhora, que no separen la raó del cor. Els anhels llibertaris, que bé coneixem les feministes, fan fàcil decidir-nos entre República i feixisme.

L'acció pacífica i la intel·ligència emocional que ha demostrat el poble català en aquests últims dies és imprescindible per canalitzar l'autodeterminació, l'autonomia i la democràcia cap al camí de la pau i la convivència des de la diversitat. ●



/ ROSA CODINA

“
La mobilització
exigeix cors
indignats
i persones
“sentipensants”
–com deia
Galeano–, que
senten i pensen
alhora, que no
separen la raó
del cor



La població de
Sant Antoni de
Vilamajor l'1-O
/ FLAVIO
NOTTALGIOVANNI

Els Comitès de Defensa
del Referèndum –o de
la República– posen
sobre la taula el potencial
organitzatiu i combatiu
dels moviments populars
i assemblearis. Descubrim
les experiències del
Berguedà, Cerdanyola del
Vallès, Sabadell
i el Baix Montseny

Guille Larios | @La_Directa
Vicent Almela | @La_Directa
Marc Solanes | @Markthebollocks

Evitant apropiacions indegudes i diferenciant els contextos socials i polítics que han travessat i travessen la història catalana, el recent sorgiment dels Comitès en Defensa del Referèndum (CDR) pot trobar un mirall en un antecedent històric i geogràfic. Parlem dels comitès revolucionaris de barriada, sorgits en resposta al cop d'estat feixista-militar de l'any 1936, com una extensió dels ja existents grups d'afinitat i els comitès de defensa de la Confederació Nacional del Treball (CNT). Tot i reconèixer lleus paral·lelismes, Marc Dalmau, cooperativista i llibreter del barri de Sants de Barcelona, insisteix en les diferències entre ambdós moments històrics: “La principal es troba en la dimensió material. En aquell moment estava en joc la supervivència, es venia d'anys molt durs de la dictadura de Primo de Rivera i la gent ja tenia experiència organitzativa i de xarxes de suport mutu”. Una experiència que principalment provenia dels grups d'acció organitzats davant del pistoleris-

me patronal (1917-1923) i reformulats com a grups d'afinitat i quadres d'(auto)defensa, segons recull l'historiador Agustí Guillaumon en el seu llibre *Els Comitès de Defensa de la CNT a Barcelona (1933-1938)*.

Els comitès anarquistes de llavors operaven, en un primer moment, de manera clandestina, sovint conformats per escamots de poques persones prou experimentades que s'organitzaven davant les nombroses amenaces i enemics –policies, sacerdots, feixistes i polítics burgesos– de la potent CNT de llavors (20.000 militants només a Barcelona). Es tractava de braços armats del sindicat, finançats per quotes dels seus militants, que tenien el doble objectiu de representar el poder obrer armat i de proveir la població de subministraments mitjançant menjadors populars, mercats i mantenint escoles, hospitals i ateneus.

Segons el recull de Guillaumon, el detallisme i la precisió amb què estaven configurats els comitès a escala regional-nacional i gremial-sectorial els »

» va permetre fer front i fins i tot batre, el juliol de 1936, “l’armatoste militar i policial de l’Estat” que es va alçar a Catalunya. Dalmau afegeix que, tot i que encara en fase embrionària, el centenar de CDR actuals –dinou dels quals en barris de Barcelona– “en certa manera també han fet cristal·litzar unes xarxes d’autoorganització que ja existien prèviament”. El llibreter conclou apuntant que “el conflicte actual no està tan escalat com llavors”, tot i que afegeix que el moment determinant serà aquell en què es travessi la barrera del que és simbòlic i del que és material: “El conflicte per la sobirania corre el risc de caure en l’espectacularitat i d’acabar sent tan sols un producte mediàtic que defensi símbols buits i postures identitàries”. Per això, “els CDR són de les poques oportunitats que ens queden per desbordar el règim i el marc hegemònic neoliberal plantejat”, conclou.

Cada municipi, un model de defensa

La tarda del dimarts 26 de setembre, quasi una setmana després que la Guàrdia Civil ocupés les oficines del Departament d’Economia de la Generalitat i provés d’entrar per la força a la seu de la CUP, les veïnes de molts pobles d’arreu de Catalunya van baixar a les places dels seus municipis per organitzar-se en assemblea i decidir juntes com teixir una estratègia conjunta per defensar les urnes l’1 d’octubre, i alhora fer front a la possible repressió dels cossos policials. Era el naixement i l’extensió dels CDR fora de les grans capitals i ciutats del país. Arantzazu Sans, veïna de Sant Antoni de Vilamajor, ens explica que “després del que va passar el dia 20 de setembre moltes veïnes vam pensar que ens havíem d’organitzar” i considera “increïble” la reacció d’aquest petit i tranquil poble del Baix Montseny. El comitè del seu municipi es va aplegar amb altres veïnes del poble del costat, Sant Pere de Vilamajor, per “sumar forces i arribar a més llocs”, i en la segona assemblea –dos dies després– ja eren 80 persones organitzades “per defensar les urnes”.

Quaranta quilòmetres més al sud, al municipi de Cerdanyola del Vallès, els fets es repetien el dimarts 26 de setembre, quan una trentena de ciutadanes es van reunir de manera totalment espontània en una sala de l’ateneu municipal per coordinar l’actuació popular de cara tant al referèndum d’autodeterminació com a la vaga general plantejada per al 3 d’octubre. Segons afirma Ruben Losada, un sindicalista integrat en aquest CDR del Vallès Occidental, l’objectiu és crear un espai de base “que s’organitzi per si mateix i que pugui anar més enllà dels hipotètics frens que poguessin sorgir de l’actual direcció del procés”. D’aquesta primera trobada surt la proposta consensuada de convocar una assemblea oberta a tot el poble el divendres

següent per coordinar les accions de cara al dia de la votació. A aquesta segona convocatòria assisteixen prop d’un centenar de persones, que s’acaben coordinant a través de grups de Whatsapp i de Telegram, tant a escala municipal com de barri.

A la capital del Berguedà l’aparició del CDR va ser posterior a l’1-O. Durant una

assemblea oberta celebrada el 2 d’octubre per analitzar el que havia passat en el referèndum es va proposar la creació d’una coordinadora de CDR del Berguedà amb l’objectiu de facilitar l’organització de futures accions i mobilitzacions a la comarca. Bernat Esteve, membre de la coordinadora, explica que “quan vam picar la porta dels pobles que s’havien mobilitzat per defensar les urnes l’1-O ens vam adonar que a Gironella i a Casserres ja s’estaven organitzant

en comitès, a diferència de Berga, on fins aleshores la protecció de les urnes havia recaigut principalment a mans de les associacions locals, l’ANC i Òmnium”. En altres pobles com Vilada, la Pobla i Guardiola també s’han començat a organitzar en aquesta línia, i ara ja participen “en la xarxa d’informació comarcal que hem creat”, afegeix Esteve.

A Cerdanyola, Berga i als dos municipis del Baix Montseny, els comitès es van encarregar d’organitzar activitats des de la nit anterior al referèndum, i així defensar els col·legis electorals. Segons Adrià Vilches, membre del CDR de Sant Antoni de Vilamajor, “a banda de la gent que participava en el comitè, moltes veïnes del poble van portar menjar i begu-

da durant tot el dia a les persones que protegien l’escola. Espontàniament, es va crear una cosa molt maca aquell dia. Es va fer poble”, afirma. “Teníem coberts els sis punts d’accés al poble, i ens anàvem comunicant minut a minut del que anava passant”, comenta Sans, que explica que “al principi la gent tenia por de bloquejar carreteres, però quan van arribar els avisos que potser venia la policia espanyola moltes persones es van animar i van portar tractors, i inclús un camió, per bloquejar els accessos al poble i no deixar-los passar”. Finalment, la jornada de votació es va desenvolupar amb total normalitat als dos municipis del Baix Montseny, igual que a Cerdanyola, on la defensa popular dels punts de votació va fer possible que més d’un 40% de l’electorat s’atansés a qualsevol col·legi o entitat electoral per emetre el seu vot en llibertat.

Un aspecte rellevant del que passa als pobles és que, com que hi ha un únic punt de votació, “s’ajunta gent molt diferent i es produeix un xoc de legitimitats entre la manera com es vol actuar des de l’Ajuntament i el que es vol fer des dels comitès”, explica Vilches, que considera que “molta gent està acostumada que li diguen

des de dalt què ha de fer i no se sent còmoda participant en la presa de decisions”. Per això considera que aquest moviment d’organització és “realment transformador”, i que moltes veïnes per primer cop han funcionat de manera assembleària i autogestionada: “Als CDR volem treballar des de l’autoorganització: *baixa al carrer i participa*. No volem esperar que l’ANC o l’Ajuntament ens diguin què hem de fer. Volem ser responsables de les nostres decisions com a veïnes. Reunir-nos a la plaça i entre totes decidir els propers passos.”

A Cerdanyola la manca d’un espai popular previ tan transversal, on es van aplegar visions polítiques i socials molt diferents, va crear discrepàncies entre els seus membres. Segons Ester López –militant feminista i membre del CDR del municipi– molts membres del comitè van assenyalar, especialment amb relació a



Els CDR del Baix Montseny tallen l'autopista AP-7 el 3 d'octubre / ARANTZAZU SANS

El CDR de Cerdanyola del Vallès va néixer amb una reunió ciutadana del tot espontània

A Berga, després de l'1-O, es van adonar que a Gironella i Casserres ja tenien comitès

A Sant Antoni de Vilamajor van bloquejar l'accés al poble amb tractors per poder votar

Els CDR del Baix Montseny van tallar l'AP-7 el 3 d'octubre, Cerdanyola i Ripolllet la C-58



Plaça de la Vila de Sant Antoni de Vilamajor el 3 d'octubre

l'ANC i Òmnium, de tenir una jerarquia “massa vertical” i “poc transparent”. “Aquest conflicte crea moltes contradiccions dins del CDR, però es tracta de saber fer-les encaixar i superar-les amb èxit”, sentència.

Autoorganització després de l'1-O

La història dels CDR no acaba amb el referèndum, i mostra d'això és que després de l'1 d'octubre les assemblees dels comitès de pobles i ciutats es van coordinar per efectuar accions durant la jornada de vaga general convocada pel dimarts següent: milers de cerdanyolenques es van associar amb veïnes de Ripollet per tallar l'autopista C-58 durant tres quarts d'hora, un dia en què Cerdanyola del Vallès va viure una de les manifestacions més multitudinàries de la seva història. Per la seva banda, Vilches i Sans expliquen que els membres del comitè del Baix Montseny es van sumar a la crida organitzada des del CDR de Cardedeu per tallar l'AP-7 el matí del 3 d'octubre, que va aconseguir aturar el trànsit per complet en els dos sentits de la marxa durant mitja hora.

“Com que els esdeveniments estan sent tan immediats no tenim temps per pair

tot el que està passant i ens falta un debat profund per analitzar tot el que està succeint”, explica Sans, que ens detalla que des del CDR estan organitzant unes jornades de debat per treballar la part emocional després d'aquests dies tan intensos: “Hi ha moltes persones que després de la violència i la tensió que estan presenciant el que més necessiten és suport psicològic i anímic. Creiem que és important que des dels comitès també es treballi això”, afirma. I com a reptes futurs, totes dues coincideixen a assenyalar que els comitès haurien de saber arribar també a la població migrant del poble i a la gent que vota ‘no’: “Ara volem iniciar una comissió per intentar apropar-nos a aquests sectors. Si volem fer un nou país per a tothom, aquestes persones també en formaran part; per tant, és necessari que treballlem totes juntes”, conclouen des del Baix Montseny. Des del Vallès Occidental, López tanca la conversa: “Més enllà de si es declara la independència o no, es tracta de mantenir la mobilització popular en clau municipal, teixir noves maneres de fer política i seguir construint una estructura social de base que permeti als ciutadans apoderar-se tant de la política com de les seves pròpies vides”. ●

Coordinació i futur a la trobada de Sabadell

El 14 d'octubre, CDR de tot Catalunya van compartir experiències i van debatre sobre les potencialitats d'enxarxar-se a escala supramunicipal. Helena Vázquez, portaveu del CDR nacional sorgit de l'encontre de Sabadell, es mostra satisfeta: “Vam superar les expectatives, 91 assemblees i 200 persones. Entenem que vam ser clau per defensar els col·legis i per fer efectiu el dret d'autodeterminació, la gent ara demana continuar la mobilització”, afirma. Múltiples veus van expressar la necessitat de l'autonomia dels CDR i de la seva composició local perquè puguin decidir sense ingerències. Es va abordar el malestar i la desmotivació generada després de l'1 d'octubre però es va mantenir la consigna ferma de defensar la voluntat popular, fer front a la repressió i exigir la retirada de les “forces d'ocupació”. “Recuperarem els carrers davant de futurs cops repressius o de la possible suspensió de l'autonomia. Tenim l'obligació de repetir mobilitzacions massives i pacífiques, però fermes”, afegeix. Entre altres vies, van decidir seguir apostant per mobilitzacions que incloguin acampades indefinides, manifestacions i inclús vagues de fam rotatòries davant d'edificis públics. A una escala més àmplia, es van debatre alternatives econòmiques i de consum que puguin bloquejar les estratègies de l'Estat espanyol. Com a reptes immediats, la trobada va remarcar la necessitat d'organitzar una xarxa de suport a poblacions on encara no hi ha CDR, incloure persones migrades i/o que no venen de col·lectius socials i treballar en el procés constituent. “El 21 d'octubre podrem fer un pas més per garantir davant del món que el poble català té capacitat de resposta”, conclou. Una de les eines que surt de la trobada és un mapa interactiu penjat a la xarxa i que s'anirà ampliant dia a dia.

#GOTrentilitzable
X UN MÓN + SOSTENIBLE

ecofestes
Solucions ecològiques per a esdeveniments

93 837 15 48
www.ecofestes.cat

Compra'l personalitzat!
Lloga'l Col·lecció de 30 i 50 cl
Renta'l Servei ràpid i eficaç
Gestió integral x grans esdeveniments!



MACRON CONSOLIDA LA **LIBERALITZACIÓ** DEL MERCAT LABORAL

El govern francès aprova una reforma laboral que segueix els passos de la llei El Khomri: menys drets i més precarietat

Joana Voisin Crusat | @joana_voisin
París

Macron ha complert una de les seves promeses electorals: anar més enllà de la llei El Khomri. Aprovada durant el mandat d'Hollande, aquella primera reforma del Codi del Treball obria la porta a una liberalització del món laboral francès, motiu que va desencadenar nombroses protestes durant més de mig any. Tanmateix, sota el pretext d'un atur "alarmant", el parlament francès -on el partit de Macron, La República en Marxa (LRM), té majoria absoluta- va habilitar el govern per aprovar una nova reforma laboral per decret. D'aquesta manera, s'ha pogut esquivar el debat parlamentari i reformar el codi laboral en un temps rècord: el text de la reforma es va fer públic el passat 31 d'agost, i tres setmanes més tard Macron signava el decret. El

contingut de la llei no només rep el suport de les diputades de l'LRM, sinó que compta amb el sí explícit de la principal força de l'oposició, el partit conservador Les Républicains. "Excepte el tema de l'augment de les indemnitzacions per acomiadaments, totes les mesures que s'han proposat figuraven en els nostres propis textos", declarava un membre de la direcció del partit al diari *Marianne* la setmana passada. El mateix *Le Figaro*, principal diari de dretes francès, va declarar que la reforma s'inscrivía dins "l'ADN d'una dreta liberal".

En les eleccions legislatives del passat mes de maig, el suposat caràcter heterogeni del partit fundat per Macron va seduir l'electorat: s'hi acceptaven candidatures de tots els horitzons polítics, així com persones que mai no havien exercit un mandat representatiu. Aquest gest es va interpretar com una mostra de voluntat de renovació política. Tanmateix, la majoria de candidatures de la societat civil provenien d'oficis relacionats amb la consultoria empresarial o alts càrrecs administratius. L'actual ministra de Treball, Muriel Pénicaud, correspon a aquest perfil: va ser directora adjunta de Dassault Systèmes del 2002 al 2008, directora general de recursos humans de Danone del 2008 al 2014 i directora general de Business France fins a l'inici del seu mandat com a ministra. Tot i això, segueix sent membre del consell d'administració de diverses grans empreses: Orange, SNCF i Aéroports de París.

A finals de juliol, *L'Humanité* va revelar com l'abril de 2013, quan encara s'ocupava de la plantilla laboral de Danone, Pénicaud va vendre *stock options* -accions de l'empresa- just després que aquesta anunciés l'acomiadament de 900 assalariades, i així va aconseguir un benefici d'1,13 milions d'euros. No es tracta de res il·legal, de fet, és una pràctica habitual en els mercats financers: la supressió de llocs de treball implica que la rendibilitat de l'empresa pugi i, per tant, també ho faci el preu de les seves accions a la borsa. Però l'afer va provocar una allau de crítiques per part de l'oposició. Per exemple, François Ruffin, diputat de la France Insoumise, va sentenciar amb fermesa: "No s'ha posat a debat cap de les propostes que hem fet per tal de posar fi a aquestes pràctiques indecents del món econòmic. Aquells qui fan

Sota el pretext d'un atur "alarmant", el parlament va habilitar el govern per aprovar una reforma per decret

"Tenim una ministra que es lucra amb els acomiadaments", denuncia François Ruffin, diputat de la France Insoumise



Protesta el mes de
setembre a París
/ JEANNE
MENJOULET

les lleis venen del món empresarial i a aquells qui en patiran les conseqüències no se'ls dona la possibilitat de dir-hi res. Quan tenim una ministra del treball que es lucra acomiadant centenars de persones, la connivència entre el món polític i financer és més que evident”.

Una reforma “XXL”

El discurs del govern actual és el mateix que el d'Hollande: combatre l'atur mitjançant una major *flexibilitat* laboral. Una de les propostes més destacables és l'anomenat “codi a la carta”, que permetrà a cada empresa fixar tota una sèrie de regles laborals amb total llibertat sobre aspectes com ara la remuneració de les hores suplementàries, els drets familiars, els criteris i costos d'acomiadament... D'aquesta manera, cada empresa decidirà l'organització i les regles laborals per davant dels preceptes del Codi de Treball estatal. Un altre canvi que imposa la nova llei és el fet que els acords d'empresa seran directament extensibles als contractes laborals en curs. “Ja no caldrà negociar un nou contracte quan es modifiquin el temps de treball o la remuneració: els canvis s'aplicaran *de facto* i aquelles qui ho rebutgin seran acomiadades sense indemnitzacions ni cap tipus de recurs possible. És la fi dels contractes de feina”, explicava Philippe Martinez, secretari general de la CGT a Bastamag.

En un informe de 2011, la patronal francesa valorava que les quatre instàncies representatives de la plantilla -delegades del personal, comitè d'empresa, Comitè d'Higiene i de Seguretat de les Condicions del Treball (CHSCT) i delegat sindical- eren un fre a la productivitat i a la rendibilitat de les companyies. Sense esgrimir la seva supressió, la nova reforma laboral preveu agrupar-les. D'aquesta manera es perdran les funcions específiques de cada instància com ara la del CHSCT, que permetia portar a la justícia projectes que anessin en contra de la salut i de la seguretat de les treballadores. “Aquesta fusió farà que totes les responsabilitats recaiguin sobre una mateixa persona. Aquesta delegació única ostentarà també la instància de negociació, una capacitat que fins ara era específica de les organitzacions sindicals”, explicava la CGT en un comunicat recent.

Una altra de les mesures propugnades per la nova re-

forma laboral és la limitació de les indemnitzacions per acomiadaments abusius. Per a la sociòloga del treball Sabine Fortino, “l'actual reforma ha enfortit les primeres mesures de la llei El Khomri, que -preconitzant, entre d'altres, una inversió de la jerarquia de normes- afeblia la posició de les assalariades en la negociació. La nova llei ha apostat de nou per alliberar les direccions de les empreses de la normativa que els *prohibia* acomiadar i contractar. A més, defensa la manca de garanties en les negociacions de les condicions de treball perquè diu que cal que aquestes estiguin “més a prop de la realitat del terreny” quan la negociació serà sempre menys avantatjosa per a les assalariades”.

Precarietat generalitzada

El candidat de la renovació política està demostrant sumar-se a una tendència poc renovadora: la reforma laboral francesa s'inspira -tal com va fer la de Mariano Rajoy el 2012- en l'actual model alemany. Del 2002 al 2005, les reformes Hertz van transformar en profunditat l'estat social alemany, així com el seu mercat laboral, cercant revitalitzar l'economia del país. Es va apostar per contractes a temps parcial o temporals, de manera que un 60% dels llocs de treball que s'han creat des de 2009 corresponen a una d'aquestes categories. Un estudi publicat per l'Institut Econòmic de Berlín afirmava que “els contractes laborals clàssics estan menys estesos que abans en les classes d'ingressos més baixos. L'atur ha estat substituït pels contractes atípics”.

Tal com explicava la sociòloga Danièle Linhart a *Le Monde Diplomatique*: “La tendència empresarial actual és la de mobilitzar els treballadors fora del vincle salarial per tal d'alleugerir les càrregues i les responsabilitats. Repeteixen incansablement un discurs que aposta per les competències dels individus ‘capaços d'assumir-se a ells mateixos’ i de fer front amb els seus propis mitjans als diferents riscos que es puguin trobar. A la vegada, els obliguen a complir una normativa prou estricta que garanteixi beneficis. Això funciona a través de l'anomenat *self-management* i de l'economia de plataformes digitals com ara Uber. A aquests treballadors

La patronal assegura en un informe que les instàncies de representació de la plantilla són “un fre a la productivitat”

Un 60% dels llocs de treball que s'han creat a l'Estat francès des de 2009 són a temps parcial o temporals

a qui es descriu com uns enamorats de la llibertat i de l'aventura, de l'audàcia i de la flexibilitat, se'ls imposa un tipus de material, un codi de vestimenta estricte i, fins i tot, uns guions d'interaccions verbals que han de respectar si no volen rebre multes”.

De fet, en un acte de campanya electoral en el qual s'adreçava a joves de la *banlieue*, Macron va exclamar: “Podeu triar: traficar amb drogues o bé ser conductor d'Uber”. D'aquesta manera, per a aquestes joves l'accés al món laboral només es podria fer mitjançant un treball precari que no té cap tipus de garanties. Il·legalitat o precarietat: no hi ha alternativa. ●



GRÈCIA, UN VESTIGI DE LA MILI OBLIGATÒRIA

L'Estat grec és un dels països pertanyents a l'OTAN que destina més inversió en defensa. L'exèrcit hel·lè, que segons moltes veus expertes té una estructura sobredimensionada, imposa l'obligatorietat als homes

Joan Mas | @jmasautonell

“**E**l sergent sempre ens parlava cridant, deia que així ens preparava per combatre a la guerra”, explica Aléxandros Stavrou per descriure el seu primer mes de formació al servei militar. Stavrou, resident a Atenes, està a punt d'acabar la carrera de medicina, però va haver d'aparcir els estudis durant un curs sencer per fer el servei militar a l'exèrcit grec. Durant el primer, el jove va ser enviat a una caserna remota per adquirir les nocions bàsiques en disciplina marcial i aprendre a utilitzar armament.

Grècia és un dels pocs països de la Unió Europea (UE) on el servei militar encara és obligatori. Per a les dones és voluntari, però els homes de nacionalitat grega han de fer la mili per llei. “Tard o d'hora t'acaba tocant”, comenta Stavrou, que va posposar la seva personació a les forces armades fins que l'exèrcit el va considerar un desertor. “Si sobrepasses el termini per anar a la mili o et negues a fer-la, l'Estat et retira el passaport, t'imposa una multa de 6.000 euros i un tribunal militar pot engagar un procediment judicial en contra teva fins a empresonar-te”, afegeix Stavrou.

El 2016, el govern grec va aprovar una llei que estableix l'eliminació de totes les sancions als desertors de l'exèrcit si comencen el servei militar abans del desembre de 2017. Aléxandros Stavrou es va acollir a la legislació i va ser destinat durant vuit mesos a Xipre, on les forces armades gregues mantenen un destacament reduït de soldats. “L'exèrcit no m'ha ensenyat res de bo, només m'ha utilitzat com a mà d'obra barata”, denuncia Stavrou, que durant la seva etapa de servei va fer d'ajudant en una infermeria militar en la qual gairebé no hi havia feina.

Zakarias Nouis és un politòleg de 30 anys que eludeix l'exèrcit des que és major d'edat, però ja no pot posposar més la seva assistència i arrossega una multa que ha augmentat fins als 16.000 euros. Tanmateix, no pretén fer el servei militar per convicció antimilitarista i es planteja l'opció de marxar de terres gregues abans que sigui sotmès a un procés judicial per insubmissió. “Malauradament, a Grècia no hi ha cap moviment polític important que s'oposi al servei militar obligatori”, comenta Nouis. “Alguns col·lectius anarquistes aposten per la insubmissió, però són una minoria”, afegeix. Tot i això, moltes persones recorren a trucs més clàssics per evitar la mili. Marios Lagou, militant del sindicat antifeixista KEERFA, va eximir-se de les forces armades després de simular que tenia problemes psicològics.

“Un company que és psicòleg va redactar un document on posava que tenia una profunda depressió i aquest paper em va deslliurar de fer el servei militar”, explica.

Una alta despesa en defensa

Grècia, que s'acosta als onze milions d'habitants, té un exèrcit de 105.000 efectius professionals i és dels més grans de la Unió Europea. Amb una ràtio de deu militars per cada mil habitants, es tracta del país europeu amb un percentatge més alt de soldats entre el global de la seva ciutadania. El 2013, el 2,7% de la població activa grega treballava a l'exèrcit. L'Estat grec, que pertany a l'OTAN des de 1952, és també el segon país de l'aliança militar transatlàntica que destina un pressupost més alt a les forces armades amb relació al seu producte interior brut (PIB). El 2016, el govern hel·lè va gastar 4.497 milions d'euros en defensa, cosa que representa el 2,56% del seu PIB. La despesa de l'executiu d'Alexis Tsipras en l'àmbit militar va augmentar en 35,6 milions d'euros amb relació a l'any anterior malgrat les dures polítiques d'austeritat imposades per la troica.

En terres gregues, l'impacte de la crisi econòmica dura des de fa anys, i per ara no hi ha perspectives de sortir del pou. Segons les dades oficials, la taxa de desocupació es troba al voltant del 21% de la població activa, amb més d'un milió de persones aturades. D'altra banda, el deute públic està disparat a nivells estratosfèrics: l'Estat grec deu més de 310.000 milions d'euros, que suposa un 176% del PIB del país. No obstant això, malgrat les dificultats econòmiques, la despesa militar ha disminuït poc. “Els diners destinats a l'exèrcit formen part de les partides públiques que han estat menys reduïdes des de l'esclat de la crisi”, explica el sindicalista Marios Lagou. El 2012, en ple col·lapse econòmic, el segon rescat financer sobre Grècia dirigit per la troica va incloure un aprofundiment en mesures d'austeritat com la reducció de les pensions, del salari mínim o les retallades de llocs de treball al sector públic, però no va suposar cap revisió important de la despesa militar.

L'excepció a les retallades

Segons va assenyalar en un article el mitjà britànic *The Guardian* el 2012, Atenes no hauria fet grans retallades en defensa a causa de la influència de França i Alemanya. Aquell any, Berlín va destinar el 15% de les seves exportacions d'armament a Grècia, mentre que l'Estat francès va

S'aprova una llei que elimina les sancions als desertors si s'incorporen a l'exèrcit abans de finals de 2017

Amb una ràtio de deu militars per cada mil habitants, és el país europeu amb un percentatge més alt de soldats



Militars davant
del Parlament
/ HIBAI ARBIDE

vendre al país hel·lènic un 10% del material armamentístic que va exportar. D'acord amb l'Stokholm Peace Research Institute (SIPRI), Grècia va comprar grans quantitats d'armament a les dues grans potències de la UE entre 2010 i 2014. Segons les dades exposades per l'institut de recerca, Atenes va adquirir armament alemany per un valor de 515 milions de dòlars, mentre que la despesa que va destinar en la compra d'equipament militar a França va rondar els 136 milions de dòlars.

Anys enrere, després de la ressaca eufòrica dels Jocs Olímpics d'Atenes, el 2006 Grècia va ser el tercer país del món que va fer més importacions d'armament, no més per darrere de la Xina i l'Índia. Tanmateix, “des de l'esclat de la crisi, la despesa armamentística ha disminuït molt si es compara amb els anys anteriors”, explica Manos Tsaldaris, periodista del diari grec *Efimerida ton Syntakton* (Efsyn). “El 2009, la compra d'armament va suposar gairebé el 28% del pressupost militar, però el 2016 va ser només d'un 15% del total”, afegeix el reporter. A hores d'ara, segons Tsaldaris, “el 70% del pressupost de defensa està destinat a pagar els sous del personal treballador i les pensions dels soldats retirats, però les inversions en programes armamentístics estan sota mínims”.

Retòrica nacionalista i disputes amb Turquia

Actualment, des que Syriza va accedir al poder, “la gestió política en defensa no ha fet cap viratge: segueix la línia estratègica dels governs anteriors”, considera Marios Lagou. Des del gener de 2015, el soci de govern de Syriza és el partit ultranacionalista i conservador

ANEL (Grecs Independents, en les seves sigles en grec). El seu líder, Panos Kammenos, partidari de seguir un tipus de política militarista i de fer més inversions en armament, està al capdavant del Ministeri de Defensa. “Kammenos és un polític xenòfob i contrari a la població migrant que sempre ha mostrat posicionaments molt contundents a favor de l'exèrcit”, explica la periodista independent Cristina Tente. Segons la seva opinió, des que va accedir al càrrec ministerial, “el dirigent d'ANEL ha alimentat les teories conspiracionistes sobre una suposada conquesta de Turquia contra Grècia”.

Històricament, l'alt pressupost de Grècia en defensa també ha anat lligat a la rivalitat amb el país veí. L'exèrcit turc, amb més de 600.000 soldats, és el segon més gran de l'OTAN en nombre d'efectius. Tècnicament, Grècia i Turquia són aliades, però els dos països mantenen un conflicte obert des de la invasió turca sobre el nord de Xipre el 1974. La disputa entre ambdós estats també està lligada a la controvèrsia per la possessió de diverses illes del mar Egeu. “Els turcs mai trepitjaran les illes gregues, i si ho fan ja veurem com n'escapen”, va declarar Panos Kammenos el febrer passat. El ministre de defensa grec responia de manera amenaçadora per referir-se al conflicte territorial que els estats grec i turc tenen sobre Imia (Kardak, en turc), dos illots deshabitats de l'arxipèlag del Dodecanès situats entre l'illa grega de Kàlïmnos i a pocs quilòmetres de les costes turques. De fet, el gener de 1996, Turquia i Grècia van enfrontar-se directament per la possessió d'aquests trossos de terra i tres soldats grecs van morir en el conflicte. Des d'aleshores, el govern

“El 70% del pressupost es destina a pagar sous i pensions”, diu el periodista Manos Tsaldaris

Històricament, l'alt pressupost de Grècia en defensa també ha anat lligat a la rivalitat amb el país veí, Turquia

turc reivindica la sobirania dels illots. “Malauradament, Grècia s'ubica en una zona on els equilibris geoestratègics són fràgils, i la inestabilitat podria augmentar en el futur”, conclou el periodista Manos Tsaldaris. ●

MERCAT VIU
ULTIM DIUMENGE DE MES!
SEGONA
MAI sants
• MERCAT VIU •
REDUIR
RECICLAR
REUTILITZAR
• INFO: www.segonamasants.com

ANUNCIA'T

Escriu-nos a
publicitat@directa.cat

CUINÀ DE BARRI

ESMORZARS
MENÚ AL MIGDIA
CARTA DE NIT
OPCIÓ VEGETARIANA
BEGUES DE LA TERRA
CERVESES ARTESANES
CULTURA POPULAR

C/PREMIÀ 20, BAIXOS, 08034
SANTS. PAÏSOS CATALANS
93 422 14 13 WWW.TDK.CAT

PROMOCIÓ DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA
SUPPORT A LA CREACIÓ DE COOPERATIVES
ASSESSORAMENT
FORMACIÓ
ACOMPANYAMENT A PRESCRIPTORS
ACCIÓ ALS BARRIS
INTERCOOPERACIÓ

COÒPOLIS
Ateneu Cooperatiu de Barcelona

www.bcn.coop

LA RECONCILIACIÓ PALESTINA REQUEREIX **NOUS LIDERATGES**

L'acord entre Hamàs i Al-Fatah posa fi a deu anys de divisió política però no fixa les bases per a una nova estratègia capaç de desafiar l'estatu quo

L'anàlisi de Saverio Leopardi | @FS_Leopardi
Investigador en Orient Mitjà i estudis islàmics

El passat 12 d'octubre, Hamàs i Al-Fatah, les principals forces polítiques palestines, van signar un acord per posar fi a la divisió entre la franja de Gaza, controlada per Hamàs, i Cisjordània, dominada per l'Autoritat Nacional Palestina (ANP) i el partit governant, Al-Fatah. La ruptura es remunta a quan, després de guanyar les eleccions legislatives de 2006, Hamàs es va veure sotmès a un boicot per part dels seus rivals polítics i la comunitat internacional. El 2007, després de mesos de tensions, Hamàs va prendre militarment el control de la Franja, i en va expulsar les forces de l'ANP. Ara, la reconciliació sembla propera, tot i que l'acord signat recentment deixa moltes qüestions sense resoldre. L'ANP tornarà a gestionar els passos amb Egipte i Israel, i comitès conjunts absorbiran el funcionariat de l'administració creada per Hamàs en la darrera dècada. Queda per a futures negociacions el tema més espinós: què passarà amb el braç armat de Hamàs. L'ANP ja ha anunciat que no tolerarà grups armats paral·lels a les seves forces de seguretat, però el desmantellament de les Brigades d'al-Qassam suposaria la total submissió política de Hamàs.

Hamàs ha estat la part més activa en la promoció de la reconciliació, motivat per la necessitat de millorar les condicions de vida a Gaza. Després de deu anys d'embargament i tres atacs israelians de gran envergadura, el moviment islàmic té cada vegada més dificultats per governar una població extenuada. La reducció de fons per part dels seus aliats ha enfortit la cerca d'una solució a la situació de punt mort. L'Aràbia Saudita, els Emirats Àrabs Units i l'Egipte han valorat positivament la nova orientació de Hamàs, en el nou lideratge del qual han trobat socis disposats al diàleg. Yahya Sinwar, cap

Al-Fatah està tan profundament dividit que avui en dia sembla més un càrtel d'interessos que un partit real

de Hamàs a la Franja, i Isma'il Haniyeh, president de l'oficina política, van acordar restablir relacions amb Egipte a través de la mediació de Mohammed Dahlan, ex-home fort de l'ANP a Gaza, expulsat per Al-Fatah el 2011, però ben vist per diverses potències regionals.

Precisament el rol de Dahlan, rival històric del president de l'ANP Mahmud Abbas, és una de les raons de la cautela mostrada pel govern de Ramallah. Les bones relacions de Dahlan amb diversos països de la regió i amb els Estats Units el fan, des de fa temps, un potencial substitut de l'ancià president. La inesperada convergència amb Hamàs, malgrat que Dahlan era el cap de les forces de l'ANP durant els combats del 2006-2007, podria proporcionar-li el suport intern necessari per tornar al poder en els territoris ocupats. A la vegada, Al-Fatah està tan profundament dividida que avui en dia sembla més un càrtel d'interessos que un partit real. Tot i que oficialment tothom del partit dona suport a la reconciliació, no s'exclouen possibles descontentaments, sobretot si l'acostament amb Hamàs augmenta la influència de Dahlan. Durant anys, molts membres prominents s'estan preparant per a la competició per a succeir Abbas, la qual cosa planteja molts dubtes sobre la seva disposició a compartir el poder amb rivals de Hamàs o amb Dahlan.

Si bé la reconciliació sembla que avança, cal esperar per veure quina en serà l'evolució. La unitat gaudiria de gran suport entre la població i representaria un pas positiu davant l'immobilisme actual. Tot i això, la unitat política per si sola, malgrat ser important, no donaria el que avui més necessita el moviment nacional palestí: una nova estratègia capaç de desafiar un statu quo fet de negociacions inconcluses i solucions polítiques allunyades de la realitat d'apartheid que es viu al carrer. Per aconseguir aquesta renovació, el moviment nacional hauria de viure una fase similar a la que va travessar a finals dels 60. Llavors, les faccions palestines van ser capaces d'imposar-se als dirigents de l'Organització per a l'Alliberament de Palestina (OAP), gràcies a un nou discurs polític i a una nova praxi. L'autonomia d'acció política de les ingerències dels països àrabs i la pràctica d'una lluita d'alliberament nacional van aconseguir mobilitzar el poble palestí i projectar les faccions cap al control de l'OAP, fins llavors en mans de l'Egipte de Nasser, sense veritable legitimitat popular. Avui en dia, el moviment nacional necessitaria una nova generació de líders, capaços de revitalitzar les institucions palestines i d'imposar una nova estratègia. Siguin quins siguin els objectius –la creació d'un estat democràtic o la internacionalització de la qüestió palestina després de dècades de monopoli dels Estats Units–, només nous líders, amb una nova legitimitat popular, podrien encarnar el punt d'inflexió cap a la reactivació del moviment nacional. La unitat política és un pas important, però, sense una veritable renovació, seguirà sent difícil d'imaginar com les faccions palestines poden tornar a tenir una política eficaç que vagi més enllà de l'objectiu de la supervivència. ●





Concert de Mop Mop
feat Wayne Snow a
l'edició de 2016
/ BRAIS G. ROUCO

Say it Loud, deu anys de ciutat, cultura i comunitat

El festival, batejat així per la llegendària cançó de James Brown, durarà del 19 al 31 d'octubre i s'escamparà pels cinemes Girona, la llibreria Pebre Negre, la Farinera, la Fabra i Coats i l'Ateneu de Nou Barris

Júlia Bacardit | @JuliaBacardit

La tardor és l'estació en què torna a Barcelona el festival de música i cultura negres Say it Loud, que enguany ve carregat de propostes internacionals variades per desè any consecutiu. El 20 d'octubre, a la Farinera, els Nomadic Massive protagonitzaran el concert d'obertura, amb els rapers Homes Llídriga com a teloners. Els Nomadic Massive no són un grup com els altres: els seus membres són refugiats residents a Mont-real i els sentirem cantar en francès, en castellà, en anglès i en àrab, des de la diversitat però sense intenció d'encasellar-se en la categoria de mestissatge. Una de les coses que ha canviat respecte a l'edició passada del festival és que algunes de les actuacions tindran lloc també a l'Ateneu Harmonia, situat dins l'antiga colònia Fabra i Coats: el 26 d'octubre s'hi farà una jam-session i una xerrada del Sindicat de Músics, i el dimecres 31 s'hi farà el concert de clausura del festival, protagonitzat pels músics de Louisiana Tanks and the Bangas. Els organitzadors del festival Xavi Urbano i Pablo Tudela no han volgut fer gaire ressò d'aquest desè aniversari, en part perquè no tenen intenció que el Say it Loud creixi més. La venda d'entrades està funcionant bé; l'únic que preocupa Xavi Urbano és la relació amb les bandes, perquè sempre n'hi

ha que són més exigents que altres: "És com quan obres un meló, que no saps mai com et sortirà. Soc molt patidor, amb això, em preocupa que hi hagi bon ambient general".

Creixement sostenible

Una de les peculiaritats del Say it Loud és que arrossega artistes internacionals que potser no han trepitjat mai la península i que esperàvem veure en festivals més cars i multitudinaris. Fa dues edicions, l'any 2015, l'organització va convidar la poetessa i rapera nord-americana Akua Naru, i les entrades per veure-la es van esgotar en un tancar i obrir d'ulls. D'altra banda, la voluntat de portar veus internacionals s'equilibra amb la determinació de no créixer més, perquè això implicaria alterar la marca popular del festival, buscar recintes més grans i subvencions més generoses. Com diu Xavi Urbano, "haver fet deu anys marca un cicle de maduresa: començàvem amb el Pablo que ja hem col·locat el cicle on volem, i dubtem que hagi de créixer més, hem arribat a un punt d'estabilitat". »

» En aquesta edició l'organització s'ha esforçat econòmicament per portar bastantes bandes nord-americanes. Els canadencs de Mont-real Nomadic Massive, els Jungle Fire de Los Angeles, els Tanks and the Bangas de Nova Orleans i la colombiana Nidia Góngora, que actuarà amb els artistes francesos The Bongo Hop. Totes plegades venen de geografies diferents, des de Mont-real fins a Colòmbia, i els seus estils oscil·len entre el funk fresc i ballaruc dels californians Jungle Fire, l'estil contemporani però amb el vell esperit reivindicatiu de Nova Orleans dels Tank and the Bangas i el hip-hop mestís dels canadencs Nomadic Massive. Aquestes aportacions innovadores no impediran que la nit del divendres 27, a l'Ateneu de Nou Barris, Nació Funk i convidats ens tornin a regalar oïdes i malucs amb la Blokparty, una vetllada funk esbojarrada en la línia de la que ja va haver-hi a l'Ateneu de Nou Barris l'any passat. També es repeteixen les vuit hores de reggae a la fresca davant de la Farinera, que ens tindrà ocupades des de les 17 h del dissabte 21 d'octubre fins passada la mitjanit amb la companyia, entre d'altres, del jamaicà i veterà de sound systems Pad Antoni i els manlleuencs HiLight Sounds.

Deixar enrere la nostàlgia

Cada edició anterior, el Say it Loud partia d'un tema o d'una figura concreta de la història i la cultura negres de l'última meitat del segle xx. Els Panteres Negres, la cantant Nina Simone o el polític i activista Malcom X han protagonitzat els cartells de les edicions passades més recents. Enguany això també canvia. En aquesta desena edició l'eix temàtic desapareix per posar el focus en l'actualitat i en les noves manifestacions artístiques. "Volem transcendir l'imaginari afroamericà, volem generar una iconografia pròpia. Al final, massa homenatge genera simple màrqueting", explica Xavi Urbano. Potser la nota més nostàlgica d'aquesta edició serà la projecció, que tindrà lloc el dimecres 25 als cinemes Girona, del documental *Rubble Kings*. El llargmetratge explica la irrupció del hip-hop al barri novaiorquès del Bronx entre els anys 60 i 70, quan les bandes dominaven la ciutat i els grafitis i els beats eren la marca inesborrable del gueto. Després de la pel·lícula hi haurà un col·loqui amb la punxadiscos Emma Gine, amb el ballarí Javi Casado i amb l'autor de *Carrers salvatges*, Àlex Gombau. Tal com ha explicat l'organitzador Xavi Urbano, un dels objectius del Say it Loud del 2017 és veure com algunes de les problemàtiques socials i urbanes que van viure i viuen els afroamericans als EUA encara es manifesten ostensiblement aquí avui en dia: l'exemple més clar d'una problemàtica que perdura i creix arreu del món urbanitzat és la dels processos de gentrificació.

Una altra edició, molt més que música

El Say it Loud sempre ha volgut ser alguna cosa més que un conjunt d'espectacles de música negra. L'elecció dels llocs on es desenvolupa, sempre perifèrics en relació amb el centre de la ciutat, l'oferta d'activitats més enllà dels concerts a preus assequibles i l'esperit de base cooperativa són ingredients clau. D'aquí que el lema del festival sigui "Ciutat, cultura, comunitat". Homenatges a banda, la història de la cultura negra ens ofereix exemples d'apoderament col·lectiu, de lluita urbana i de molta de la cultura musical i artística que hem heretat i que escoltem.

La història de la cultura negra ens ofereix exemples d'apoderament col·lectiu, de lluita urbana i de molta de la cultura musical i artística que hem heretat i que escoltem



a través de les projeccions documentals als cinemes Girona i fins i tot literatura, en aquest cas, en forma de còmic, a la llibreria Pebre Negre.

El documental *Right to Wynwood*, que es podrà veure en el marc del Say it Loud el 19 d'octubre a la Farinera del Clot, explica com el barri Wynwood de Miami va passar d'acollir la major comunitat portorriquenya de la ciutat a convertir-se en el districte artístic i gentrificat més gran de Miami. Després del documental s'obrirà el debat "Ciutat, gentrificació i cultura", molt escaient si tenim en compte els canvis urbanístics que han alterat la zona entre el Clot i la plaça de les Glòries els últims anys. Al mateix lloc es podrà veure l'exposició "Els carrers són nostres" de l'artista Rocblackbloc, que ha pintat parets emblemàtiques com la de Can Vies i Kasa la Muntanya i que presentarà un recorregut per l'evolució del muralisme de brotxa grossa fins al grafit a casa nostra. L'exposició compta amb textos que recullen el paper de l'art als moviments socials en general, i el tema de la intersecció entre art urbà i comunitat es debatrà a fons amb les intervencions d'Andrés Antebi, de l'Observatori de la Vida Quotidiana, i d'un ponent que encara està per confirmar.

El dilluns 23 d'octubre, la llibreria Pebre Negre ens acostarà a la figura de Zora Neale Hurston (1891-1960), que va ser una peça clau del terratrèmol artístic que va fer vibrar de jazz el Harlem dels anys 20. Neale Hurston va ser una escriptora nascuda en un poblat negre de Florida, antropòloga malgrat les òbvies i nombroses dificultats que una dona i, a més, negra, podia tenir per accedir a la universitat. El dibuixant de còmics nord-americà Peter Bagge ha publicat *Fire!!*, una biografia d'ella, i els llibreters de Pebre Negre obriran les seves portes



Els grups teloners de les actuacions i algunes punxadiscos són artistes paradigmàtiques del reggae i el rap que sonen a casa nostra

Propostes fetes a casa

per fer una lectura comentada sobre el còmic i la figura d'aquesta pionera de la literatura afroamericana que havia de precedir els noms d'altres escriptors negres com Toni Morrison, avui reconeguda per la seva feina literària. Un altre dels esdeveniments que es repeteix a la Pebre Negra del Clot és el taller de vi i de jazz, al qual podreu participar el dimecres 25 inscrivint-vos per correu electrònic a la direcció de la llibreria. I, si sou massa animades per escoltar jazz entre copes, sempre podeu optar pel taller de danses africanes que impartirà la ballarina Makady, una gironina afrodescendent guardonada dues vegades com a "Dancehall Queen" i bregada en l'ensenyament de balls a ritmes jamaicans i africans de tota mena.

L'oferta cultural del Say it Loud és tan àmplia que gaudir de totes les activitats és impossible, i a les veritables amants de la cultura negra només els queda l'opció de triar. Quan pregunto a Xavi Urbano per què no han donat més protagonisme a bandes barcelonines que cultiven la música negra, l'organitzador ha respost així: "No volem bandes de *revivals*. El paper del Say it Loud és facilitar i apropar propostes difícils, portar bandes que si no rarament vindrien a casa nostra". En realitat, els grups teloners de les actuacions i algunes punxadiscos són artistes paradigmàtics del reggae i el rap que sonen a casa nostra: els cantants Alex Bass, Adala, les Purple Rockets, Rebelmediaq i els Homes Llúdriga. El diumenge 29 al migdia, a més, el grup català d'ska Penguins ens faran gaudir amb el seu "Reggae per xics", que distreu petites i grans. ●



Cabdell i agulles

Sota l'esguard dels cims d'un blanc etern, un grup de dones teixeixen la història d'un poble, que, com el temps, no resta immutable

El relat d'Ivet Eroles | @IvetEroles

La Mingmar, la Kusang i la Sarita es troben cada tarda davant l'hostal que regenta la Mingmar i la seva família. Fan girar amb la mà un estri de fusta que anomenen *ti* per tal de convertir dos fils de llana fina en un fil més gruixut i resistent. Així es passen uns deu dies, tants com els colors que té el cinturó tibetà que posteriorment confeccionaran a mà.

Les dones del poble apareixen pels revolts dels camins costeruts amb els dols fils en una mà i amb el *ti* a l'altra. Llueixen un parell d'aracades grosses d'un daurat llampant i sovint porten a l'esquena una càrrega pesada que sostenen amb una corda que els passa pel front. Al final dels seus llargs vestits despenquen dues xanquetes de plàstic amb les quals van esquivant les relliscades en un terreny humit que s'enfanga amb merda de búfal o de iac.

—Namaste! Que teniu lloc per dormir? —pregunta una noia d'ulls verds ametllats i cabell castany clar que li frega les espatlles.

—Sí, passa, passa. Viatges sola, sense portador ni guia? —se li dirigeix la Mingmar, observant com la noia descarrega tot el pes de la gran motxilla. Ella assenteix amb el cap i se la queda mirant amb un rostre que delata quelcom més que cansament.

—Tinc problemes intestinals, em quedaré aquí uns dies —li ofereix com a resposta.

De fons se sent el repic de pedres, constant i persistent. Clec, clec, clec. Mentre la nova hoste s'instal·la, la Mingmar, la Kusang i la Sarita es recolzen a la barana que envolta l'hostal i observen com un grup de cinc dones treballen a l'obra sense parar. Una d'elles, la que té els cabells negres, llargs i brillants recollits amb una trena fins a la cintura, aguanta el martell fort amb la mà i esmicola pacientment els trossos de roca per barrejar amb el ciment. Clec, clec, clec.

—Veig que tot el poble encara està en obres, com la resta de la vall. Sí que va ser fort, el terratrèmol! —comenta la nouvinguda a la Mingmar, que li ofereix un arròs bullit i un somriure desdentegat.

—Sí, han passat més de dos anys. Nosaltres vam poder reconstruir l'hostal amb l'ajuda de molts voluntaris estrangers, perquè si fos pel govern... Com et dius i d'on vens?

Es diu Carol i ve d'un lloc que sona a nom de país inventat. La Carol mira amb simpatia les tres dones, que de tant en tant xerren distretes amb les de l'obra del davant.

—Què és això? Una reunió de dones? —pregunta sense poder evitar la curiositat.

—Ben bé és això. En aquest país les dones som les que més trebalem! —i totes esclaten a riure.

L'endemà al matí la Mingmar canvia la seva activitat habitual. Substitueix els fils i el *ti* per unes agulles de fer mitja i un cabdell de llana més gruixut. Quan la Carol es lleva, la Mingmar ja ha avançat un quart del que serà una diadema que espera que algun turista compri. La Carol se la queda mirant amb la infusió fumejant entre les mans, segueix el mateix punt que la seva padrina al poble.

—Me'n pots ensenyar? —s'atreveix a preguntar una hora més tard.

A la tarda es reproduïx l'estampa diària. Les tres dones davant l'hostal, amb el fil i el *ti* a la mà, però amb una novetat, la Carol les acompanya amb les agulles de fer mitja, tot fent-se un embolic amb la llana.



/ MARC VERS

—Tingues paciència, n'estàs aprenent —comenta la Kusang amb un anglès que ignora les estructures gramaticals i que no entén de temps verbals. Així és com s'expliquen les quatre.

De sobte, apareixen dos nens d'entre 10 i 12 anys i es colen sense demanar permís dins l'hostal.

—Són els meus fills! —diu la Sarita a la Carol, i es gira per explicar-li que no viu amb ells, ja que la majoria dels nens i nenes de la vall van a l'escola a Kathmandu, on l'educació és de més qualitat. Necessitem trobar un patrocinador que els apadrini per pagar els seus estudis i allotjament. Només els veiem dos o tres cops l'any, aquests dies hi ha nens al poble perquè són vacances.

Aprofita per comentar-li que té una germana a Jerusalem que es dedica a cuidar ancians i que el seu marit fa tres anys que treballa fent feines de construcció a Dubai. Totes les dones es dediquen mirades múrries quan la Carol pregunta si troba a faltar el seu marit.

—Vols que t'expliqui com va ser el meu casament? —intervé la Kusang. M'hi van portar arrossegant-me! Em considero afortunada, perquè amb el temps ens vam enamorar.

Tindrem el mateix concepte d'amor? Es qüestiona la Carol, sense saber com traslladar la reflexió enmig d'un anglès precari.

—El meu pare va fugir del Tibet fa més de 40 anys, va creuar a peu aquestes grans muntanyes i aquí es va casar amb una nepalesa. Jo soc de l'ètnia Tamang i no vaig poder escollir marit, però les coses canvien. Ara hi ha Facebook, els nostres fills estudien a la ciutat... —relata la Kusang, fent entendre que totes tenen una història semblant.

Ja fa quatre dies que la Carol reposa a casa de la Mingmar, els matins els passa amb ella, que sempre té el marit treballant al camp i encara no han arribat els seus fills adolescents de la ciutat a passar les vacances. A les nits coincideix amb petits grups de turistes amb els quals comenta aventures i intenta comprendre el món. Però el moment més esperat del dia és aquella hora i mitja de la tarda, on el simple fet de tenir un fill a la mà i un espai on fer-lo girar fa que totes les dones allà reunides teixeixin una forta complicitat. La veritat és que se li ha esvaït el mal de panxa, però va retardant el dia de la partida. Això sí, de l'endemà no passa, tal com li comenta aquell matí a la Mingmar, que li respon amb un gest amb el cap.

Abans de la reunió de dones, la Carol empaca el seu desordre dins la motxilla i ho deixa tot preparat per començar a caminar al cap d'unes hores a trenc d'alba. Se li escapa un somriure en recordar quan li van explicar que un dia de la motxilla d'una turista en va saltar "un aparell allargat que vibrava" o com la miràvem amb ulls esbatanats, però respectuosos, quan parlava de relacions i parelles homosexuals.

—T'ha quedat molt bé! —coincideixen totes a apreciar la diadema de llana que finalment la Carol ha pogut acabar.

—Quan vagis al teu país parla de nosaltres. I tu, quan tornaràs a veure'ns? —se li dirigeix la Mingmar.

—Qui sap, potser d'aquí a uns anys... Aquí em sento com a casa, però per sort tinc un lloc a on tornar.

Ja enfilant corriols amunt, la Carol es gira per contemplar el poble, amb pics de neu perpètua al fons. Perseguint els cims ha trobat el camí a casa. ●

ressenyas



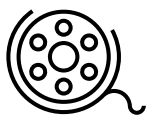
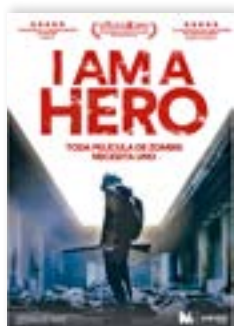
Gèneres i qüestionaments de l'heroisme violent

Ignasi Franch | @ignasifranch

El protagonista d'*I am a hero*, Hideo, és una antiga promesa del manga que llangueix professionalment. Per aquest motiu, pot perdre una parella que l'estima però que veu amenaçades les seves expectatives de progrés econòmic i maternitat. És un home poruc que somia a donar cops de puny sobre la taula, però que se sent assenyalat com un membre mediocre d'una societat competitiva. Quan esclata una mena d'apocalipsi zombi, la seva vida canvia de manera radical.

Tant en el seu inici de comèdia *freak* com amb la seva deriva catastrofista, *I am a hero* transita uns camins propis del postmodernisme cruel: barreja de gèneres, violència semiparòdica i tendència a ridiculitzar el personatge considerat feble. Les escenes de pànic i fugida resulten força dinàmiques, però la proposta trontolla quan els personatges s'assenten en un refugi aparent que, com succeeix a tantes fantasies postapocalíptiques, amaga mesquineses humanes que es radicalitzen quan les institucions s'ensorren. A les escenes centrades en les relacions entre personatges, Sato i companyia no semblen capaços de sostenir el vigor narratiu dels minuts previs.

D'alguna manera, la pel·lícula explora el qües-



CINEMA

I am a hero

Director: Shinsuke Sato
Guionista: Akiko Nogi,
sobre el manga de Kengo
Hanazawa
Durada: 126 minuts

tionament de la figura de l'home protector. Durant part del metratge, sembla que estem davant una ficció de dissolució del repartiment sexista de tasques. El protagonista és rescatat en més d'una ocasió per dues dones, però la narració acaba reconvertint-se en una fantasia d'auto-suficiència masculina: la cooperació prèvia només serveix perquè el projecte d'heroi pugui madurar i assolir les fites d'un heroisme de *macho movie*, violent i individual.

El final feliç passa per aconseguir l'admiració de les dones que ha salvat i enterrar, d'aquesta manera, les frustracions prèvies. Potser aquesta resolució inclou una confusa dimensió irònica, però es pot entendre com una afirmació de tot allò que inicialment semblava en qüestió. La rebuda del film, el fet que guanyés el premi del públic al Festival de Sitges, té quelcom de simbòlic dels viarany més reaccionaris de la cultura *freak*.

Auschwitz o la indústria del mal

Àlex Romaguera | @AlexRomaguera

El deliri expansionista de l'Alemanya nazi no s'explica sense Auschwitz. En aquesta població situada a la Polònia ocupada pel Tercer Reich, Adolf Hitler va abocar tots els esforços per imposar la supremacia germànica a l'Europa de l'Est.

Allà, va crear un complex de camps de concentració i experimentació mèdica on milers de presones van ser utilitzades com a esclaves per la indústria alemanya. Més de 30.000 van morir-hi entre 1941 i 1943, mentre treballaven per a la química IG Farben i altres empreses instal·lades a la zona, la majoria vinculades a la siderúrgia, la metal·lúrgia,

l'armament o el petroli.

A través d'aquest conglomerat industrial, la historiadora Sybille Steinbacher detalla com el règim de Hitler va engruixir les arques del Reichsbank i va intentar completar la "solució final jueva", avortada amb la fi de la Segona Guerra Mundial.

Es calcula que a Auschwitz van ser exterminades 1.300.000 persones. L'alliberament dels camps, culminat el desembre de 1944, va desencadenar un procés de reparació que ha posat de manifest la complicitat de les empreses alemanyes en la maquinària d'extermini més terrible que hàgim conegut mai.



LLIBRE

Auschwitz

Sybille Steinbacher
Editorial: Melusina, 2016
Pàgines: 216

Reggae contra la indiferència

Àlex Romaguera | @AlexRomaguera



MÚSICA

Humanité

Candela Roots
Segell: Mésdemil,
2017

El panorama musical valencià està farcit de bandes de fusió jamaicana. Una de les últimes a estrenar treball discogràfic és Candela Roots, fundada la primavera de 2013 per antigues components d'Arròs Caldós. Després d'aquesta etapa, durant la qual van treure el mitja durada *Hungry* (Mésdemil, 2014), la formació ha polit el seu repertori de reggae i altres sonoritats provinents de les aigües del Carib.

Fruit d'aquest procés de maduració ha sorgit *Humanité*, un àlbum de nou temes que, a través del ritme sincopat, ens

convida a participar de l'ecologia, el pacifisme i la igualtat. Lluites que afloren continuament gràcies a una sòbria interpretació, de la qual destaquen les dues veus femenines i el joc que estableixen els teclats amb els *samplers* i les guitarres.

El disc, que compta amb la col·laboració de Joan Marc Pérez (La Gossa Sorda, Auxili) en les melòdiques "Parlem de pau" i "Reggae Don't Stop", esdevé una valenta proposta musical, que lluny d'adormir les nostres consciències, ens esperona a no defallir i mantenir intacta l'esperança en el futur.



/ JAVIER LEÓN
COTARELO

Andrés Bódalo,
sindicalista
represaliat

D'aquí a poques setmanes, Andrés Bódalo haurà de portar una polsera telemàtica al genoll durant les nits de dilluns a dijous. Així és com complirà l'últim tram dels tres anys i mig de presó als quals va ser condemnat per agredir un tinent d'alcalde de Jódar (Jaén) en una protesta sindical el setembre de 2012. Uns fets que mai no han quedat acreditats i pels quals també van ser sancionats tres companys seus del Sindicat Andalús de Treballadors, el SAT. De nou en plena activitat, només limitada per la seva situació penal, el dirigent del SAT i exregidor de Jaén en Común assessora famílies camperoles mentre veu amb optimisme com creix el rebuig social a les polítiques que han empobrit el poble andalús. "Cada vegada hi ha més gent mobilitzada, sigui en defensa del camp o contra la privatització de la sanitat i l'educació públiques". Tot i aquest desvetllament popular, Bódalo troba necessari activar altres espais de malestar i posar en marxa les alternatives que el sindicalisme de base planteja des de fa anys, convençut que a través d'aquestes pràctiques "donarem vida i esperança a la gent".

“A través de la nostra lluita, hem ensenyat el camí”

Àlex Romaguera | @AlexRomaguera

Després d'un any i mig empresonat, el 18 de setembre vas accedir al tercer grau penitenciari. Com has passat aquests mesos a la presó?

Deixar fora la família i els amics ha sigut molt dur. Qui ho ha passat pitjor han estat les meves dues filles i el petit, de només 14 anys, que malgrat la tristesa, s'han implicat en les marxes que exigien la meua llibertat. Però han sigut uns mesos complicats, perquè és incomprensible que t'engarjolin per defensar els drets dels treballadors.

Què destacades d'aquest període?

He observat que les presons –a Jaén hi ha 640 reclusos– estan plenes de gent pobre i humil que, tan bon punt han conegut el cas, m'han donat un confort extraordinari. A més d'animar-me, han entès que m'havien condemnat per denunciar les injustícies que patim els sectors populars. Cal recordar que Andalusia, on el 80% dels joves tenen dificultats per trobar feina, és la comunitat autònoma amb més atur d'Europa.

La solidaritat t'ha ajudat a tirar endavant?

Sens dubte. He rebut 2.500 cartes de persones i col·lectius d'Andalusia, però també de Catalunya, el País Basc i altres zones de l'Estat. Igual que m'han mostrat el seu suport la CGT francesa, sindicats de Suïssa i Itàlia, d'arreu d'Amèrica del Sud, i fins i tot del Kosovo i el Vietnam.

Amb tan sols nou anys ja treballaves en una finca d'un terratinent de Jódar (Jaén), d'on és la teua família. La militància neix d'aquella vivència?

Sí, perquè els meus pares van mobilitzar-se per aconseguir que els nens cobréssem el mateix salari. Aquella victòria, que em va ensenyar la importància de treballar units, em va portar l'any 1999 a entrar al Sindicat Andalús dels Treballadors (SAT).

Com valoren la lluita del SAT? Té prou incidència en el territori?

Estem molt perseguits pel govern del PSOE, sobretot d'ençà que els anys 80 vam exigir que complís els articles de

l'Estatut d'Autonomia, on es preveu una reforma agrària que permeti l'accés a les terres. Així ho hem reclamat amb ocupacions de finques i amb la presència d'alguns de nosaltres a les institucions, davant de què el PSOE ha respost enviant-nos la policia o interposant denúncies, algunes d'elles completament falses. Ja som 600 els companys i companyes del SAT immersos en processos judicials, i a mi mateix, després de declarar-me insubmís, m'han tret 712 euros del salari mensual.

Sembla que, fora de Marinaleda, hi ha poques pràctiques d'autogestió als municipis. És així?

És cert que la repressió impedeix estendre aquestes experiències, però cada vegada n'apareixen més. A Pedrera o Lebrija, per exemple, s'han muntat cooperatives on la gent treballa la terra, i a la província de Jaén hem arrencat de la Junta d'Andalusia la finca La Almoraina, on desenes de famílies cultiven productes ecològics en hivernacles. I també en altres finques, com Somonte, Las Turquillas o Cerro Libertad, desenes d'homes i dones conreen diverses varietats de fruites i verdures. Malgrat els desallotjaments, la resistència és contínua.

Cal recordar que a Andalusia el 80% dels joves tenen dificultats per trobar feina

Però sense un bloc polític que faci canviar les decisions, com es pot avançar?

A les institucions hem de ser-hi per denunciar un model que, a més d'utilitzar l'almoïna i el subsidi agrari per paralitzar la població, enriqueix les empreses de l'Ibex 35 i, mitjançant la Política Agrària Comuna (PAC), subvenciona els grans cacics –com són els Borges–, l'exministre del PP Arias Cañete o la Casa de Alba. I és que Andalusia té prou aigua i terra fèrtil perquè tothom pugui viure dignament. La sortida ha de passar per una reforma agrària i repartir la riquesa, raó per la qual hem plantejat un banc públic de terres i una banca pública perquè el govern expropiï les propietats que no s'utilitzen i, a preus socials, les entregui als treballadors. I això val tant per a Andalusia com per a la resta de pobles del món. Dit això: mai les conquestes no han vingut dels despatxos, sinó amb els colzes i des del carrer. A través de la nostra lluita, hem ensenyat el camí. ●